

KING, GILLETTE.

THE NAME

The Conquest of Meaning
Ferdinando Frega

KING, GILLETTE — JINA

THE COMPANY · 01

ILANI YA KIFASIHI

Kitabu hiki hakihusu vinyozi.

Hakihusu chuma.

Hakihusu sehemu ya soko.

Kinahusu kile kinachotokea jina linapodumu muda mrefu kiasi cha kuwa muhimu zaidi kuliko bidhaa zilizolifanya kuwa maarufu.

Kila chapa kubwa huzaliwa mara mbili.

Mara ya kwanza sokoni.

Mara ya pili katika fikira.

Ya kwanza huzaa wateja.

Ya pili huzaa maana.

King aliona maono kabla ya kuona wembe.

Gillette ilijenga kampuni.

Vizazi vilijenga kumbukumbu.

Kitabu hiki kinasimulia hadithi ya wakati ule ambapo kumbukumbu hiyo inageuka kuwa simulizi.

Si ili kuchukua nafasi ya historia.

Ili kuiendeleza.

TABARUKU

Kwa mama yangu.

Kwa yote yanayoweza kurudishwa.

Na kwa yote yasiyoweza kurudishwa kamwe.

Kwa baba yangu.

Kwa kipande cha njia alichokisafiri kabla yangu.

Kwa Babu King.

Aliyewaza ulimwengu kabla ya kuwaza wembe.

Na kwa wote wanaojua kwamba majina mengine hayawezi kumilikiwa.

Yanaweza tu kushikiliwa kama amana.

MAANDISHI YA JALADA LA NYUMA

Kabla ya wembe, kulikuwa na maono.

Kabla ya shirika, kulikuwa na mtu.

Kabla ya chapa, kulikuwa na jina.

Mwishoni mwa karne ya kumi na tisa, King Camp Gillette aliwaza jamii mpya kabisa. Miaka kadhaa baadaye, alijenga mojawapo ya kampuni zinazotambulika zaidi duniani.

Zaidi ya karne moja baadaye, aliyewahi kuwa mtendaji wa Gillette anachagua kusafiri upande ulio kinyume.

Kutoka kwenye shirika hadi kwa mwanzilishi.

Kutoka kwenye bidhaa hadi kwenye kumbukumbu.

Kutoka kwenye chapa hadi kwenye maana.

Kwa sehemu historia ya viwanda, kwa sehemu tawasifu, kwa sehemu simulizi, kwa sehemu tafakari ya kitamaduni, kitabu hiki kinachunguza swali moja rahisi na la kimapinduzi:

Nini hutokea jina linapoishi zaidi ya wamiliki wake?

DIBAJI

Kitabu hiki kilianza kwa mshangao.

Nilidhani nilikuwa nikichunguza historia ya Gillette.

Nilichokikuta kilikuwa historia ya wazo.

Kadiri nilivyosonga mbele katika utafiti na uandishi wangu, ndivyo ilivyozidi kuwa wazi kwamba bidhaa haikuwa kiini cha hadithi.

Kiini kilikuwa maana.

Wembe ulikuwa tu umbo linaloonekana.

Chini yake kulikuwa na maono, utamaduni, kumbukumbu, na mnyororo wa kibinadamu uliovuka vizazi.

Tangu wakati huo, kitabu kiliacha kuwa uundaji upya wa matukio.

Kikawa safari.

MSINGI

Mimi si mwanahistoria.

Mimi si mwandishi wa wasifu.

Mimi si hata mchambuzi wa masuala ya viwanda.

Mimi ni msimulizi.

Kwa sababu hiyo, msomaji atakuta katika kurasa hizi ukweli, kumbukumbu, tafsiri, na alama.

Hadithi hii inahusu zaidi ya watu walioishi.

Inahusu majaliwa ya majina.

Jinsi yanavyosafiri katika wakati.

Jinsi yanavyoendelea kuzalisha maana.

Jinsi yanavyoishi zaidi ya waumbaji wao wenyewe.

MUHTASARI

King Camp Gillette aliwaza mji wa watu milioni sitini kabla ya kuvumbua wembe uliomfanya kuwa maarufu.

Zaidi ya karne moja baadaye, Ferdinando Frega anafuatilia upya safari ya jina Gillette kupitia kumbukumbu za familia, uzoefu wa kikazi, urithi wa kitamaduni, na kuanzishwa kwa Gillettenarrative.

Kupitia ndoto za kiviwanda za jamii kamilifu, kurudi kwa kiishara Ufaransa, ununuzi usiowezekana wa kampuni, vitabu vinavyotolewa bure, na tafakari kuhusu maana ya chapa, swali moja linajitokeza:

Je, urithi wa kweli wa kampuni kubwa ni bidhaa — au maana inayoiacha nyuma?

MAELEZO YA MHARIRI

Gillettenarrative haikuzaliwa kama mradi wa kibiashara.

Ilianza kama miundombinu ya hadithi.

Vitabu vinavyounda mfumo huu havitafuti kukalia nafasi katika soko la uchapishaji.

Vinatafuta kujenga mahusiano, kumbukumbu, na maana.

Juzuu hili ni mojawapo ya maandiko ya msingi ya mradi kwa sababu linachunguza uhusiano kati ya utambulisho, urithi, shirika, familia, na simulizi.

UTANGULIZI

Kila hadithi ina kiini kilichofichika.

Kwa miaka mingi, niliamini kiini cha hadithi hii kilikuwa Gillette.

Kisha niliamini kilikuwa King.

Kisha niliamini kilikuwa uzoefu wangu mwenyewe.

Nilikosea.

Kiini kilikuwa Jina.

Neno linalomuunganisha mwonaji wa karne ya kumi na tisa, kampuni ya kimataifa ya karne ya ishirini, na msimulizi wa karne ya ishirini na moja.

Kitabu hiki kinasimulia safari ya jina hilo.

Si ili kuthibitisha jambo fulani.

Bali ili kuelewa jambo moja rahisi.

Neno linawezaje kusafiri katika zaidi ya miaka mia moja ya historia bila kuacha kamwe kuzalisha maana?

PROLOGU YA HADITHI

Kila hadithi huanza mara mbili.

Mara ya kwanza, inapotokea.

Mara ya pili, mtu anapoamua kuisimulia.

Kitabu hiki kilizaliwa kutokana na mwanzo wa pili.

Kwa zaidi ya karne moja, jina Gillette limesafiri kupitia wanaume, kampuni, bidhaa, masoko, na vizazi. Limezalisha uvumbuzi, mafanikio, ushindani, na kumbukumbu. Limepita katika vita, mabadiliko ya viwanda, na mageuzi ya kitamaduni. Hata hivyo, hakuna kati ya hayo iliyo mada halisi ya kitabu hiki.

Mada halisi ya kitabu hiki ni swali.

Nini hutokea jina linapodumu muda mrefu kiasi cha kuwa muhimu zaidi kuliko watu waliolianzisha?

Huu si wasifu wa King Camp Gillette.

Si historia ya kampuni ya Gillette.

Si insha kuhusu tasnia ya kunyoa.

Wala si tawasifu.

Ni hadithi ya mkondo.

Safari inayoanza na mwonaji wa karne ya kumi na tisa na kuvuka zaidi ya karne moja hadi kumfikia msimulizi anayeishi Calabria, ambaye bado anajiuliza maana ya jina hilo.

Wasomaji wengi wataingia katika kurasa hizi wakitarajia kukuta hadithi kuhusu bidhaa.

Badala yake, watakuta hadithi kuhusu maana.

Kwa sababu bidhaa zina tarehe ya kuanza na tarehe ya kwisha.

Maana hazina.

Bidhaa hubadilishwa.

Maana hurithishwa.

Bidhaa ni mali ya soko.

Maana ni mali ya wakati.

Kwa sababu hiyo, kurasa zinazofuata hazitafuti kuthibitisha ukweli wa mwisho.

Zinatafuta kitu chenye manufaa zaidi.

Uelewa.

Uelewa wa jinsi maono yanavyoweza kugeuka kuwa kampuni.

Jinsi kampuni inavyoweza kugeuka kuwa chapa.

Jinsi chapa inavyoweza kugeuka kuwa kumbukumbu.

Jinsi kumbukumbu inavyoweza kugeuka kuwa simulizi.

Na jinsi simulizi inavyoweza kuendelea kuishi muda mrefu baada ya wahusika wake wakuu kutoweka.

Katikati ya kitabu hiki, hutakuta wembe.

Hutakuta shirika.

Hutakuta Wall Street.

Hutamkuta hata mwandishi.

Katikati, utakuta jina.

Kwa sababu wahusika wakuu hupita.

Vizazi hupita.

Kampuni hupita.

Wamiliki hupita.

Majina, wakati mwingine, hubaki.

Na yanapobaki muda wa kutosha, yanakuwa kitu kikubwa kuliko asili yao.

Yanakuwa kumbukumbu.

Yanakuwa urithi.

Yanakuwa maana.

Hadithi zinazofuata ni za eneo hilo.

Eneo ambapo historia hukutana na simulizi.

Ambapo soko hukutana na kumbukumbu.

Ambapo mwanzilishi hukutana na wakati.

Na ambapo jina huendelea kuzungumza wakati kila mtu anaamini tayari limesema yote liliyokuwa nayo ya kusema.

Karibu katika safari.

Karibu ndani ya Jina.

SURA 1 — Kabla ya Wembe

Boston ilikuwa bado haijui yeye ni nani.

Hakuna aliyejua yeye ni nani.

Hakukuwa na pakiti zenye uso wake uliochapishwa juu yake.

Hakukuwa na nyembe za kutupwa. Hakukuwa na shirika ambalo lingevuka karne ya ishirini.

Kulikuwa tu na mtu anayeutazama ulimwengu na kushindwa kuukubali jinsi ulivyokuwa.

Huu ndio ulikuwa uvumbuzi wa kwanza wa King Gillette.

Si wembe.

Kutoridhika.

Wanaume wengi huona mfumo usio kamili na hujifunza kuishi nao.

Wengine hupinga.

Wengine hujirekebisha.

Yeye hakufanya hivyo.

Aliitazama miji, viwanda, biashara, ushindani kati ya makampuni, na daima alifikia hitimisho lilelile:

ulimwengu ulikuwa umebuniwa vibaya.

Jambo la ajabu ni kwamba yote haya yalitokea kabla ya Gillette.

Muda mrefu kabla.

Wakati jina lake lilikuwa bado halina maana yoyote.

Wakati lilikuwa bado si chapa.

Wakati alikuwa tu mtu mwenye mawazo makubwa mno kwa hadhi yake ya kijamii.

Mwaka 1894 alichapisha The Human Drift.

Hakikuwa kitabu kuhusu kunyoa.

Hakikuwa kitabu kuhusu walaji.

Hakikuwa kitabu kuhusu nyembe.

Kilikuwa kitu chenye matarajio makubwa zaidi.

Kilikuwa jaribio la kuibuni upya jamii ya Kimarekani.

King aliwaza mji mkubwa kupita kiasi uitwao Metropolis.

Mahali ambapo mamilioni ya watu wangeishi pamoja.

Mfumo mmoja.

Taasisi moja.

Nguvu moja.

Mwelekeo mmoja.

Wengi walimwona kama mtu wa ajabu.

Baadhi walidhani alikuwa mwonaji.

Wengine walimhukumu tu kuwa mwendawazimu.

Historia, karibu kila mara, huchanganya makundi hayo mawili.

Na ni hapa ambapo kitabu hiki kinaanza.

Si kwa wembe.

Si kwa bidhaa.

Si kwa mauzo.

Kinaanza kwa swali.

Kipi huja kwanza?

Kitu chenyewe au fikira?

Soko au ndoto?

Jibu la King Gillette lilikuwa wazi.

Maono daima huja kwanza.

Kila kitu kingine hufika baadaye.

Miaka mingi baadaye, katika eneo la mbali na Boston liitwalo Calabria, mtu mwingine angegundua jambo linalofanana.

Kwamba bidhaa huzeeka.

Kampuni hubadilisha wamiliki.

Vizazi hupita.

Lakini majina, wakati mwingine, hudumu.

Na yanapodumu muda wa kutosha, yanaacha kuwa mali ya soko.

Yanaanza kuwa mali ya kumbukumbu.

Kitabu hiki kinahusu wakati huo.

Wakati ambapo jina linaacha kuwa chapa na kuwa hadithi.

Na ili kuielewa hadithi hiyo, ni lazima kurudi mwanzoni.

Kabla ya wembe.

Kabla ya Gillette.

Kabla ya kisasili.

Ni lazima kurudi kwa Babu King.

SURA 2 — Mtu Aliyetaka Kuihamisha Marekani

Kabla wembe haujakuwepo, kulikuwa na mji.

Si mji halisi.

Mji wa kufikirika.

Mji mkubwa mno kiasi kwamba ulionekana upuuzi hata kwa wale walioishi katika Marekani ya reli kubwa, viwanda vya chuma, na viwanda vilivyokuwa vikilibadilisha bara.

King alikuwa bado hajajenga kampuni.

Alikuwa akijenga ulimwengu.

Miaka mingi baadaye, wakati uso wake ungeonekana kwenye pakiti na jina lake lingeingia katika nyumba za mamilioni, karibu hakuna mtu ambaye angeikumbuka awamu hii.

Historia hupenda vitu.

Mawazo, kwa kiasi kidogo mno.

Hukumbuka wembe.

Husahau ndoto.

Na bado, ndoto ilikuja kwanza.

King aliitazama Marekani ya mwishoni mwa karne ya kumi na tisa na kuona kitu kilekile kila mahali.

Urudufu.

Ushindani.

Upotevu.

Maelfu ya wanaume wakijishughulisha kufanya kitu kilekile dhidi ya maelfu ya wanaume wengine.

Maelfu ya makampuni yaliyodhamiria kupigana yenyewe kwa yenyewe.

Maelfu ya nguvu zilizotawanyika.

Kwake ilionekana kama wazimu.

Kwa hiyo alifanya kile ambacho waonaji wote hufanya.

Alianza kurahisisha.

Mtu wa kawaida huongeza.

Mwonaji hupunguza.

King alipunguza.

Alipunguza makampuni.

Alipunguza washindani.

Alipunguza mgawanyiko.

Mwishowe, ilibaki taasisi moja kubwa kupita kiasi.

Aliiita United Company.

Lakini hata hiyo haikutosha.

Kwa sababu kama ipo taasisi moja tu, aliwaza, kwa nini kuwe na maelfu ya miji?

Kwa nini maelfu ya mitandao?

Kwa nini maelfu ya mifumo?

Hitimisho lilikuja karibu lenyewe.

Taifa moja.

Mji mmoja.

Kitovu kimoja.

Aliiita Metropolis.

Wakazi milioni sitini.

Idadi ambayo leo inashangaza mno.

Wakati huo ilionekana tu kuwa jambo lisilowezekana.

Maporomoko ya Niagara yangetoa nishati.

Viwanda vingefanya kazi kwa ajili ya kila mtu.

Usambazaji ungewekwa chini ya kitovu kimoja.

Mfumo mzima ungebuniwa ili kuondoa upotevu aliouona kila siku.

Wengi walizisoma kurasa zile kama njozi.

Wengine kama ndoto ya jamii kamilifu.

Wengine tena kama ushahidi wa tabia ya ajabu.

Huenda wote walikuwa sahihi.

Mawazo makubwa mara chache huzaliwa yakiwa tayari yamevaa vazi la ukweli.

Karibu kila mara hujitokeza yakiwa yamejificha kama wazimu.

Na hapa linajitokeza somo la kwanza la kitabu hiki.

King Gillette hakuwa akibuni mji.

Alikuwa akitafuta utaratibu.

Mji ulikuwa tu chombo cha kuubeba.

Kiini halisi kilikuwa hamu ya binadamu ya kuipa vurugu umbo.

Ni kishawishi cha kale.

Kila dini.

Kila himaya.

Kila itikadi.

Kila shirika.

Yote huahidi kitu kilekile.

Utaratibu.

King hakuwa tofauti.

Tofauti ni kwamba yeye alichora.

Aliandika.

Aliwaza.

Aliiweka shauku yake iliyomtawala kwenye karatasi.

Ndiyo maana hadithi yake bado inanivutia leo.

Si kwa sababu alikuwa sahihi.

Si kwa sababu alikosea.

Bali kwa sababu alikuwa na ujasiri wa kufikiri kwa ukubwa kabla hajawa mtu muhimu.

Wanaume wengi husubiri mamlaka kabla ya kuwaza.

Yeye aliwaza kwanza.

Mamlaka yalikuja baadaye.

Miaka mingi baadaye ningeiona tena mbinu ileile.

Si Boston.

Si karibu na Maporomoko ya Niagara.

Bali Calabria.

Huko nako walikuwepo watu walioamini kwamba mradi ulipaswa kuthibitisha thamani yake kabla haujaweza kuwepo.

King alikuwa amefuata njia iliyo kinyume.

Kwanza alijenga maono.

Kisha akatafuta njia ya kuyawezesha.

Huenda ndiyo sababu naendelea kumwita Babu King.

Si kwa sababu ya wembe.

Si kwa sababu ya chapa.

Si kwa sababu ya mafanikio.

Bali kwa sababu, kabla ya kuwa mwenye viwanda, alikuwa msimulizi wa siku zijazo.

Na kila hadithi inayokuja baadaye, ikiwemo yangu, imezaliwa kutokana na imani hiyo rahisi:

kwanza unauwaza ulimwengu.

Kisha unajaribu kuujenga.

SURA 3 — Nabii na Muuzaji

Kama historia ingekuwa rahisi, King Camp Gillette angekumbukwa kama mvumbuzi.

Wanahistoria huwapenda wavumbuzi.

Ni rahisi kuwasimulia.

Wana tarehe.

Hataza.

Kitu.

Matokeo.

Maisha ya King Camp Gillette yalikuwa mbali sana na mpangilio huo.

Ndani yake waliishi watu wawili.

Wa kwanza aliutazama wakati uliopo.

Wa pili aliyaangalia ya siku zijazo.

Wa kwanza aliuza.

Wa pili alitabiri.

Wa kwanza alitafuta wateja.

Wa pili alitafuta mifumo.

Wa kwanza alilazimika kujipatia riziki.

Wa pili alitaka kuibuni upya jamii.

Mvutano huu unapita katika maisha yake yote.

Na pengine ndiyo sababu anaendelea kunivutia kuliko waanzilishi wengine wengi.

Kampuni kubwa zimejaa mameneja.

Waonaji ni nadra zaidi sana.

Waonaji ambao pia wanafanikiwa kujenga kampuni ni nadra mno kupita kiasi.

Lakini kuna gharama.

Ili kujenga kitu katika ulimwengu halisi lazima ukubali maafikiano.

Uhalisia daima hudai malipo.

Hakuna vighairi.

Hata kwa Babu King.

Upande mmoja alikuwepo mwandishi wa The Human Drift.

Mtu aliyewaza taasisi ya pamoja kubwa kupita kiasi.

Mtu aliyetaka kuondoa upotevu, urudufu, na migogoro.

Mtu aliyeota mji wenye uwezo wa kubeba taifa zima.

Upande mwingine alikuwepo muuzaji.

Mtu aliyetembea mitaani.

Aliyewachunguza wateja.

Aliyezisoma tabia za watu.

Aliyetafuta kitu cha kulipelekea soko.

Kwa mtazamo wa kwanza wanaonekana kuwa watu wasioweza kupatana.

Na bado, walikuwa mtu mmoja.

Pengine hiyo ndiyo siri yenyewe.

Mawazo yanahitaji uhalisia.

Uhalisia unahitaji mawazo.

Kimoja kinapokosekana, kitu fulani huvunjika.

Mwonaji asiye na mguso na ulimwengu huzalisha njozi tu.

Muuzaji asiye na fikira huzalisha ankara tu.

King C. Gillette aliishi kati ya ncha hizi mbili.

Na siku moja ncha hizo mbili zilikutana katika kitendo kidogo sana.

Alikuwa akinyoa.

Alikitazama kinyozi.

Kitu cha bei ghali, ambacho kililazimika kunolewa, kutunzwa, kuhifadhiwa. Kitu cha watu wachache.

Na akaelewa.

Ulimwengu haukuhitaji kinyozi bora zaidi.

Ulihitaji kibaya zaidi, ambacho ungeweza kukitupa.

Haukuwa ufahamu wa kiufundi.

Ulikuwa wa kitheolojia.

Ili kugharimia Metropolis, alilazimika kuacha kuuza umilele.

Alilazimika kuanza kuuza kisichodumu.

Wembe wa kutupwa haukuwa bidhaa.

Ulikuwa maafikiano.

Nabii alikuwa amepata njia ya kuufanya wakati uliopo ulipie siku zijazo alizozia.

Dola tano kwa mpini. Na kisha, kwa maisha yako yote yaliyobaki, ungerudi kwake.

Hii ndiyo nadharia ya Babu King:

ili kujenga mji unaodumu milele, lazima uuze kitu kisichodumu hata kidogo.

Miaka mingi baadaye ningejikuta nikikabilia na swali lilelile.

Kwa zana tofauti.

Katika zama nyingine.

Katika jiografia nyingine.

Si Boston.

Calabria.

Baba yangu alikuwa ameelewa jambo lilelile, lakini kinyume chake.

King alianza siku zijazo na kutafuta bidhaa ya kuzifikia.

Baba yangu alianza bidhaa na kujenga siku zijazo ndani yake.

King alisema: tuondoe ushindani, tujenge mji mmoja.

Baba yangu alisema: kama Frega anaweza kufanya hivyo Calabria, eneo la maafa, nawe unaweza.

Shauku ileile ya utaratibu.

Jiometri ileile kamilifu.

Ratiba za safari zilipangwa wiki nne kabla. Hoteli, mikahawa, baa. Bila vikengeusha.

Haikuwa kuuza. Ilikuwa mipango miji iliyotumika kwenye mauzo.

Ndiyo maana hadithi ya De Wakefield siku ya Ijumaa saa mbili usiku ni muhimu sana.

Mwingereza huyo alitaka kuona kama mfumo ulisimama hata bila udhibiti.

Alimkuta mtu akitoka kwenye duka la mwisho la tumbaku, kulingana na ratiba, aliyemwambia:

Hii ndiyo njia yangu ya kawaida ya kufanya kazi. Kama hujaridhika, nitasaini barua yangu ya kujiuzulu mara moja.

Na kisha:

Lazima ulipie kinywaji chako mwenyewe. Hakimo katika ratiba iliyosainiwa.

King angeelewa kikamilifu.

Kwa sababu yeye pia, mbele ya wawekezaji wa Boston waliodhani ni mwendawazimu, alisema jambo lilelile: ama mnauamini mji wangu, ama naendelea hata hivyo.

Nabii lazima awe muuzaji ili aendelee kuishi.

Muuzaji lazima awe nabii ili abaki.

King alikuwa muuzaji na akaununua ulimwengu kwa senti moja ya chuma.

Baba yangu alibaki muuzaji na akawa nabii, kwa sababu ratiba yake bado ipo, baada ya miaka sitini, ikiwaambia watu jinsi kazi inavyofanywa.

Na katikati, kati ya hao wawili, Jina lilibaki.

Si wembe.

Si robo ya mwaka.

Si sehemu ya soko ya asilimia 99.5 ya Nielsen.

Jina.

Lile linalodumu muda mrefu kiasi cha kuwa muhimu zaidi kuliko bidhaa zilizolifanya kuwa maarufu.

Lile ambalo bado tunajaribu kulishikilia kama amana.

SURA 4 — Wembe Ulipozaliwa

Kila hekaya ina wakati wake wa kuamua.

Si mara zote ndio wa kustaajabisha zaidi.

Mara nyingi ndio wa kimya zaidi.

Kwa Babu King, wakati wa kuamua haukuwa uchapishaji wa The Human Drift. Si Metropolis. Si ndoto kubwa ya jamii kamilifu.

Ulikuwa swali.

Swali lililoonekana kuwa dogo.

Ni kitu gani kinachoweza kuuzwa mara ya pili?

Kwa miaka mingi alikuwa ameutazama ulimwengu kutoka juu, akijaribu kuuelewa muundo wake.

Kisha, kama mara nyingi inavyowatokea waonaji, alilazimika kuutazama kutoka chini.

Kutoka upande wa wateja.

Kutoka upande wa mazoea.

Kutoka upande wa mahitaji ya kila siku.

Kinaya hiki ni cha ajabu.

Mtu aliyewaza jamii ya watu milioni sitini alijikuta akitafakari kitendo ambacho mwanamume hukifanya mbele ya kioo.

Kunyoa.

Mojawapo ya desturi rahisi zaidi na zinazojirudia zaidi za maisha ya kisasa.

Na bado, hapo ndipo hasa mageuzi yalipotokea.

Si kuzaliwa kwa maono.

Kuzaliwa kwa chombo ambacho kingeyawezesha maono kudumu.

Kwa sababu ghafla King alielewa jambo fulani.

Mawazo yanahitaji mwili.

Nadharia inaweza kulisimua.

Kitabu kinaweza kutia moyo.

Lakini kitu huingia majumbani.

Kitu huvuka vizazi.

Kitu hujenga mazoea.

Kitu huzalisha kumbukumbu.

Wembe ungekuwa mwili huo.

Wazo lilikuwa rahisi.

Rahisi hata kiasi cha kushangaza.

Wembe mwembamba.

Unaoweza kubadilishwa.

Uliokusudiwa kununuliwa tena.

Tena.

Na tena.

Na tena.

Miaka mingi baadaye ulimwengu ungeuita utaratibu huu mtindo wa biashara.

Huenda King aliuona kwa namna tofauti.

Kwake ulikuwa aina ya mwendelezo.

Kiungo cha kudumu kati ya kampuni na mtumiaji.

Uhusiano uliokusudiwa kujirudia kwa muda.

Uvumbuzi halisi haukuwa kunyoa.

Ulikuwa uhusiano.

Bila shaka wazo peke yake halikutosha.

Mawazo hayatoshi kamwe.

Kati ya maono na uhalisia daima kuna nchi ngumu ya kuvuka.

Inaitwa utekelezaji.

Hapo ndipo William Emery Nickerson alipoingia jukwaani, mhandisi aliyesaidia kutatua tatizo la kiufundi la uzalishaji wa kiviwanda.

Sehemu hii ya hadithi imekuwa ikinigusa daima.

Kwa sababu inakumbusha ukweli ambao waandishi huelekea kuusahau.

Hakuna ujenzi mkubwa unaozaliwa na mtu mmoja.

Hata waanzilishi wanahitaji washirika.

Hata waonaji wanahitaji wahandisi.

Hata manabii wanahitaji watu wenye uwezo wa kugeuza maneno kuwa maada.

Na hivyo wembe ukachukua umbo.

Kwanza kwenye karatasi.

Kisha kwenye chuma.

Kisha sokoni.

Mwishowe, katika kumbukumbu ya pamoja.

Ulimwengu uliona hatua ya mwisho tu.

Watu wengi daima huona hatua ya mwisho tu.

Wanaona bidhaa.

Wanaona mafanikio.

Wanaona chapa.

Hawaioni safari ndefu iliyoitangulia.

Hawamwoni mtu aliyetaka kuijenga upya Marekani.

Hawamwoni muuzaji aliyetembea mitaani.

Hawamwoni mwonaji aliyekesha usiku akiwaza miji
isiyowezezana.

Na bado, kila kitu kilikuwa bado pale.

Kimefichwa ndani ya kipande kile chembamba cha chuma.

Ndiyo maana nauona wembe kama alama.

Hauwakilishi uvumbuzi tu.

Unawakilisha mbano wa maono.

Kama nyota inayoporomoka hadi kuwa nukta inayopofusha.

Kila kitu kinasinyaa.

Kila kitu kinakusanyika.

Kila kitu kinakuwa kitu kinachoshikika.

Na kitu hicho kinaanza maisha yake chenyewe.

Tangu wakati huo jina Gillette taratibu liliacha kuwa mali ya King
peke yake.

Lilianza kuwa mali ya ulimwengu.

Ndiyo majaliwa ya majina yote yanayoishi zaidi ya waumbaji wao.

Kwanza ni watu.

Kisha yanakuwa hadithi.

Na yakishakuwa hadithi, hakuna anayeweza tena kuyadhibiti kikamilifu.

Wembe ulizaliwa.

Kisasili, hata hivyo, ndicho kilikuwa kinaanza.

SURA 5 — Damu ya Makampuni

Makampuni hayana damu.

Yana mizania.

Yana viwanda.

Yana watendaji.

Yana wanahisa.

Damu ni mali ya familia.

Na pengine ndiyo sababu makampuni hupita na familia hubaki.

Kwa muda mrefu niliamini hadithi yangu na Gillette ilikuwa hadithi ya kikazi.

Miaka kumi na minane.

Taaluma.

Njia.

Sura ya maisha.

Kisha nilianza kulitazama jambo hilo kutoka mbali zaidi.

Na nikagundua kwamba kulikuwa na zaidi.

Hadithi zilizo muhimu kweli hazianzi tunaposaini mkataba.

Zinaanza mapema zaidi.

Zinaanza wakati bado hatujui kwamba tumehusika.

Kwangu mstari ulikuwa tayari umechorwa.

Si na mimi.

Na wengine.

Na watu waliokuja kabla yangu.

Na wanaume wasioweza kuwaza njia ile ingeelekea wapi.

Ndiyo maana naendelea kutumia usemi Babu King.

Si ufafanuzi wa nasaba.

Ni wa kisimulizi.

Ni njia ya kueleza ujamaa uliojengwa kupitia jina, utamaduni wa kampuni, na mnyororo wa matukio unaovuka wakati.

Makampuni mara nyingi huzungumzia urithi.

Karibu kila mara humaanisha sehemu ya soko.

Chapa.

Miliki bunifu.

Viwanda.

Mimi naamini urithi ni kitu kingine.

Urithi ni kile kinachobaki ndani ya watu.

Mazoea.

Lugha.

Kanuni.

Imani.

Shauku zinazotutawala.

Hizo ndizo hasa hupita kutoka kizazi kimoja hadi kingine.

Kila kitu kingine kinaweza kuuzwa.

Hata shirika kubwa kuliko yote duniani linaweza kubadilisha wamiliki.

Utamaduni, si kwa urahisi huo hata kidogo.

Ilikuwa kwa kuutazama mwendelezo huu ndipo nilianza kuiona Gillette kwa namna tofauti.

Si tena kama mtengenezaji wa nyembe tu.

Si tena kama chapa ya kimataifa tu.

Bali kama mazungumzo marefu.

Mazungumzo yaliyovuka miongo.

King.

Kamp.

Baba yangu.

Mimi.

Nukta nne kwenye mstari mmoja.

Si lazima zikubaliane.

Si lazima zifanane.

Lakini zimeunganika.

Kwa sababu kila kizazi hupokea kitu.

Na kila kizazi huongeza kitu.

Kisha hupokeza kijiti.

Sehemu ya kuvutia ni kwamba mara nyingi hakuna anayegundua makabidhiano.

Hutokea polepole.

Karibu kimyakimya.

Kauli moja.

Mfano mmoja.

Hadithi moja.

Uamuzi mmoja.

Tabia inayoigwa bila kutambua.

Hivi ndivyo urithi halisi unavyojengwa.

Si kupitia nyaraka.

Kupitia maisha ya kila siku.

Hii pia ndiyo sababu jina linaendelea kunivutia.

Si chapa.

Jina.

Chapa ni mali ya soko.

Jina ni mali ya kumbukumbu.

Na wakati soko linapima robo ya mwaka inayofuata, kumbukumbu hupima vizazi.

Ni vipimo viwili tofauti kabisa vya wakati.

Huenda visivyopatana.

Na bado, vinaishi pamoja.

King hangeweza kunijua kamwe.

Mimi sikuwahi kumjua King.

Na bado, mazungumzo yapo.

Kupitia vitabu.

Kupitia mawazo.

Kupitia hadithi inayoendelea kuzalisha maana muda mrefu baada ya wahusika wake wakuu kutoweka.

Katika hatua hii ya simulizi naanza kuelewa jambo moja.

Pengine kitabu hiki hakihusu Gillette kwa kweli.

Pengine kinahusu jinsi binadamu wanavyorithisha maana katika wakati.

Gillette ni chombo tu.

Muundo unaoonekana.

Mfano halisi.

Kiini halisi cha kitabu ni kitu kingine.

Mwendelezo.

Ule uzi mwembamba unaovuka watu tofauti na kuendelea kusonga hata wakati kila mtu anaamini hadithi imekwisha.

Kwa sababu baadhi ya hadithi huisha.

Nyingine hubadilisha mwandishi.

Na zinapobadilisha mwandishi zinakuwa kitu kikubwa zaidi.

Zinakuwa urithi.

Na ni hasa katika hatua hiyo ambapo hadithi ya Babu King inaacha kuwa hadithi ya Babu King peke yake.

Na taratibu inaanza kuwa yangu pia.

SURA 6 — Miaka Kumi na Minane Ndani ya Kampuni Mama

Kuna njia mbili za kuijua kampuni.

Ya kwanza ni kusoma historia yake.

Ya pili ni kuishi ndani yake.

Ni uzoefu tofauti kabisa.

Vitabu husimulia kilichotokea.

Korido husimulia jinsi kinavyotokea.

Kwa miaka kumi na minane niliishi ndani ya Gillette.

Si kando yake.

Si kuizunguka.

Ndani.

Muda wa kutosha kuona kile ambacho walaji hawakioni.

Muda wa kutosha kuelewa kwamba nyuma ya kila chapa kuna ulimwengu usioonekana.

Mtu anapookota pakiti huona bidhaa.

Unapofanya kazi ndani, unaanza kuwaona watu.

Unaona mijadala.

Maamuzi.

Makosa.

Maarifa ya ghafla.

Kazi ya kila siku ya kuweka hai kitu kikubwa zaidi kuliko mtu yeyote mmoja.

Wakati huo shirika linaacha kuwa neno.

Linakuwa kiumbe hai.

Linapumua.

Linakua.

Linajilinda.

Linajibu.

Wakati mwingine linakosea.

Wakati mwingine linashangaza.

Na zaidi ya yote, linaacha alama.

Kampuni bora hazifundishi taratibu tu.

Zinarithisha utamaduni.

Namna ya kuutazama ulimwengu.

Namna ya kukabiliana na matatizo.

Namna ya kuenenda wakati hakuna anayetazama.

Huu ndio urithi halisi unaopita kutoka kizazi kimoja cha kikazi hadi kingine.

Si bidhaa.

Si katalogi.

Si mapato.

Utamaduni.

Nilipofika sikuwa nikifikiria haya yote.

Nilikuwa nikifikiria kazi.

Kama kila mtu.

Unaingia ili kujenga taaluma.

Ni baadaye sana ndipo unatambua kwamba taaluma ni sehemu tu ya hadithi.

Sehemu isiyoonekana ndiyo inayobaki ndani yetu.

Kwa sababu hiyo naichukulia miaka ile kumi na minane kama aina ya elimu.

Moja kati ya nyingi.

Si pekee.

Lakini hakika mojawapo ya muhimu zaidi.

Kwa sababu kuitazama kampuni ya kimataifa kutoka nje ni jambo moja.

Kuijua lugha yake ni jambo jingine.

Kuelewa jinsi inavyofikiri.

Kufahamu kwa nini maamuzi fulani hufanywa na mengine hayafanywi.

Kuona uhusiano usiokatika kati ya maono na uhalisia.

Wakati mwingine namfikiria Babu King.

Namfikiria mtu aliyewaza Metropolis.

Namfikiria muuzaji aliyetafuta suluhisho rahisi.

Namfikiria mwanzilishi ambaye hangeweza kamwe kutabiri jina lake lingekuwa nini miaka mia moja baadaye.

Kisha nazifikiria ofisi.

Masoko.

Mameneja wa biashara.

Watu niliokutana nao njiani.

Na natambua kwamba hadithi hizo mbili zimeunganika.

Upande mmoja kuna wazo.

Upande mwingine, utekelezaji.

Upande mmoja, mwanzilishi.

Upande mwingine, maelfu ya watu ambao, kizazi baada ya kizazi, huyaweka hai matokeo.

Hakuna kimoja kinachoweza kuwepo bila kingine.

Ni somo ambalo soko mara nyingi husahau.

Tunawasherehekea waanzilishi.

Tunawasahau wale wanaojenga kila siku.

Tunawasherehekea wavumbuzi.

Tunawasahau wafasiri.

Na bado, kila biashara kubwa inawahitaji wote wawili.

Pengine hii pia ndiyo sababu siwezi kuitazama Gillette kama chapa tu.

Naiona kama mbio ndefu za kupokezana vijiti.

King anakipitisha kitu kwa kizazi kinachofuata.

Kizazi kinachofuata kinapitisha kitu kwa kile kinachofuata.

Na kuendelea hivyo.

Hadi kinanifikia mimi.

Si kama mmiliki.

Si kama mrithi wa kisheria.

Bali kama mbebaji wa muda wa sehemu ya kumbukumbu hiyo.

Kwa sababu haya ndiyo majaliwa ya hadithi muhimu.

Hakuna anayezimiliki kweli.

Unazishikilia kama amana kwa kipande cha njia.

Kisha unazikabidhi kwa mtu mwingine.

Katika miaka ile kumi na minane nilikuwa bado sijaelewa hili.

Nilidhani nilikuwa nikifanya kazi ndani ya kampuni.

Baadaye sana nilielewa kwamba nilikuwa nikiingia ndani ya hadithi.

Na ukishaingia ndani ya hadithi, huondoki kabisa kamwe.

Unaweza kuiacha ofisi.

Unaweza kuiacha nafasi.

Unaweza kuiacha meza.

Lakini masimulizi mengine huendelea kutembea kando yetu.

Hata muda mrefu baadaye.

Ndiyo maana sura inayofuata haihusu kuingia.

Inahusu kuondoka.

Kwa sababu kila hali ya kweli ya kuwa sehemu ya kitu hueleweka tu pale unapokiacha.

SURA 7 — Mlango wa Kutokea

Kuna siku ambayo hakuna anayeisimulia.

Kampuni husherehekea wanaoingia.

Hugonganisha glasi kwa ajili ya kupandishwa vyeo.

Hutangaza ununuzi wa kampuni nyingine.

Huchapisha matokeo.

Ni nadra zaidi sana kuzungumzia wanaoondoka.

Na bado, ni hapo ndipo hadithi nyingi huanza kueleweka kweli.

Kwa miaka kumi na minane nilikuwa nimeishi ndani ya muundo uleule.

Nilikuwa nimejifunza lugha.

Midundo.

Kanuni zilizoandikwa.

Na zaidi ya yote, zile zisizoandikwa.

Kisha ikafika siku ya mlango.

Si mlango wa kushikika.

Mlango wa kisimulizi.

Mpaka usioonekana unaotenganisha kuwa sehemu ya kitu na kumbukumbu.

Unapoiacha kampuni, mambo mawili hutokea kwa wakati mmoja.

La kwanza ni la papo hapo.

Unapoteza nafasi yako.

Wewe si tena mtu uliyekuwa siku iliyotangulia.

Watu huacha kukupigia simu kwa sababu fulani.

Mikutano huendelea bila wewe.

Mifumo husasishwa.

Majina hubadilisha nafasi kwenye chati ya muundo wa shirika.

Mashine huendelea kwenda.

Kama ilivyokuwa daima.

Kama itakavyokuwa daima.

Badiliko la pili ni la polepole zaidi.

Polepole zaidi sana.

Na muhimu zaidi sana.

Unaanza kuelewa ulichobeba pamoja nawe.

Si vitu.

Si nyaraka.

Si vyeo.

Mawazo.

Mazoea.

Utamaduni.

Alama zisizoonekana.

Hizo hazibaki ofisini.

Zinabaki ndani ya mtu.

Kwa muda mrefu sikuelewa kilichokuwa kikinitokea.

Nilidhani nilikuwa nimehitimisha sura ya kikazi.

Kwa kweli nilikuwa nikiingia katika sura ya kisimulizi.

Ni mambo mawili tofauti.

Taaluma inapokwisha, taaluma imekwisha.

Hali ya kuwa sehemu ya kitu inapokwisha, kumbukumbu huanza.

Ilikuwa katika kipindi hicho ndipo nilipoanza kutazama nyuma.

Si kuelekea matokeo.

Kuelekea chimbuko.

Kuelekea kile kilichozaa kila kitu kingine.

Kadiri nilivyoitazama njia, ndivyo sura ya Babu King ilivyoziidi kurudi mbele yangu.

Si mvumbuzi.

Si mwanzilishi.

Mtu.

Yule aliyewaza ulimwengu kabla ya kuwaza bidhaa.

Ghafla mstari ulionekana wazi.

King alikuwa ameuacha wakati wake.

Kampuni ilikuwa imemwacha King.

Vizazi vilivyofuata vilikuwa vimeiacha kampuni.

Mimi nilikuwa nimeiacha nafasi yangu.

Na bado, kitu fulani kiliendelea kuwepo.

Jina.

Si chapa.

Jina.

Tofauti hii inakuwa ya msingi.

Chapa ni mali ya wamiliki.

Jina ni mali ya historia.

Wamiliki hubadilika.

Historia huendelea.

Labda ni hapa hasa ambapo mbegu ya kile ambacho kingekuja kuwa Gillettenarrative ilizaliwa, bila mimi kutambua.

Si kama mradi wa uchapishaji.

Si kama mkusanyiko wa vitabu.

Bali kama jaribio la kujibu swali rahisi sana.

Nini hutokea kwa jina pale soko linapoacha kuwa mfasiri wake pekee?

Ni swali lisilo la kawaida.

Kampuni karibu kamwe hazijiulizi.

Zina shughuli ya kuuza wakati uliopo.

Mimi nilikuwa nikianza kutazama yaliyopita.

Na zaidi ya yote, yajayo.

Kwa sababu jina lililodumu kwa zaidi ya karne moja halizungumzii tu kile kilichokuwa.

Linazungumzia pia kile ambacho bado lingeweza kuwa.

Mlango wa kutokea ulinifundisha hili.

Si kila kutengana ni mwisho.

Baadhi ni mageuzi.

Unaacha muundo.

Unaingia katika hadithi.

Unaiacha taaluma.

Unakutana na wito.

Unaacha nyuma cheo.

Unarithi swali.

Langu lilikuwa rahisi.

Ikiwa jina Gillette lilikuwa limedumu kuliko mtu aliyelibuni, nini kingelitokea baadaye?

Jibu halikuwa tena ofisini.

Halikuwa tena kwenye mizania.

Halikuwa tena sokoni.

Ili kulipata ningelazimika kurudi nyuma zaidi.

Nyuma zaidi sana.

Hadi kwenye chimbuko la jina lenyewe.

Hadi Ufaransa.

Hadi mahali pale paliposahaulika ambapo, muda mrefu kabla ya mashirika, muda mrefu kabla ya nyembe, muda mrefu kabla ya kisasili, kila kitu kilikuwa kimeanzia.

SURA 8 — Deni

Kuna madeni yanayolipwa.

Na kuna madeni unayoyabeba ndani yako.

Ya kwanza ni ya uchumi.

Ya pili ni ya maisha.

Kwa miaka mingi sikuielewa tofauti hiyo.

Kama karibu kila mtu, nilidhani dhana ya deni ilifungamana na pesa.

Tarakimu.

Bili.

Marejesho.

Malipo ya mwisho.

Kisha nikaanza kutazama hadithi yangu mwenyewe.

Nikagundua kwamba mambo yaliyo muhimu kweli yalishiriki sifa moja maalum.

Hayangeweza kurudishwa.

Unarudishaje mafundisho?

Unarudishaje mfano?

Unarudishaje imani uliyopewa?

Unarudishaje jina?

Hakuna utaratibu.

Hakuna ankara.

Hakuna risiti.

Kuna jaribio tu.

Ilikuwa katika kipindi hicho ndipo nilipoanza kuelewa vizuri zaidi maana ya baadhi ya hamu kuu zilizoitawala, ambazo baadaye zingepenya Gillettenarrative yote.

Kumbukumbu.

Shukrani.

Mwendelezo.

Marejesho.

Maneno tofauti ya kueleza jambo lilelile.

Hamu ya kutovunja mnyororo.

Nilipomfikiria Babu King, sikumwona tena kama mwanzilishi tu.

Nilimwona mtu aliyeacha kitu nyuma yake.

Si shirika tu.

Si bidhaa tu.

Alikuwa ameacha alama.

Na alama zina sifa moja ya ajabu.

Huendelea kuwaathiri watu ambao hawakuwahi kukutana na aliyeziacha.

Baba yangu naye alikuwa sehemu ya mnyororo huo.

Nami pia.

Kwa njia tofauti.

Katika nyakati tofauti.

Na majukumu tofauti.

Lakini daima ndani ya mto uleule wa kisimulizi.

Hapo ndipo nilipoanza kushuku jambo fulani.

Labda shukrani haimo katika kurudisha.

Labda imo katika kuendeleza.

Kuendeleza mazungumzo.

Kuendeleza kumbukumbu.

Kuendeleza maana.

Bila kujifanya kuimiliki.

Kampuni kubwa mara nyingi huzungumzia urithishaji wa uongozi.

Familia huzungumzia urithi.

Mimi napendelea neno tofauti.

Uwakili.

Kwa sababu hakuna anayemiliki kweli kile anachopokea.

Hukishikilia kama dhamana kwa kipande cha njia.

Kisha hukikabidhi.

Hili linahusu majina.

Linahusu mawazo.

Linahusu hata hadithi.

Kitabu si mali kamili ya yule anayekiandika.

Kikishachapishwa huanza maisha yake chenyewe.

Kila msomaji hukibadilisha.

Kila kizazi hukifasiri.

Kila zama hubadilisha maana yake.

Majina hufanya vivyo hivyo.

Jina Gillette halikuwa tena mali ya King peke yake.

Lilikuwa limeacha kuwa mali yake tangu zamani.

Lilikuwa limekuwa kitu kikubwa zaidi.

Changamani zaidi.

Kigumu zaidi kufafanua.

Na bado, liliendelea kuzaa maswali.

Maswali mara nyingi ni ishara kwamba hadithi bado iko hai.

Zilizokufa huzaa majibu tu.

Hadithi zilizo hai huendelea kuuliza.

Tunatoka wapi?

Tumepokea nini?

Tunapaswa kuhifadhi nini?

Tunapaswa kubadilisha nini?

Tunapaswa kuachilia nini?

Kidogo kidogo nilielewa kwamba jukumu langu halikuwa kujibu.

Lilikuwa kuyaweka mazungumzo wazi.

Ni tofauti kubwa mno.

Wanaotafuta majibu hujenga mifumo iliyofungwa.

Wanaoshikilia maswali hujenga masimulizi.

Na ni hasa katika hatua hii ambapo Ufaransa inajitokeza tena kwenye upeo wa macho.

Si kama jiografia.

Kama ishara.

Kama chimbuko.

Kama mahali ambapo jina liliondoka kabla ya kuvuka bahari, vizazi, viwanda, masoko na maisha ya binadamu.

Swali halikuwa tena la kiuchumi.

Halikuwa tena la kikazi.

Halikuwa tena la kishirika.

Lilikuwa limekuwa la kisimulizi.

Kwa sababu deni lisipoweza kulipwa, inabaki njia moja tu.

Kulisimulia.

Na hivyo, polepole, wazo la kurudi likazaliwa.

SURA 9 — Kurudi Ufaransa

Hadithi zote kubwa, mapema au baadaye, hurudi.

Si kwenye yaliyopita.

Kwenye chimbuko.

Ni mambo mawili tofauti.

Yaliyopita ni kile kilichotokea.

Chimbuko ni mahali ambapo maana huendelea kububujika.

Kwa miaka nilikuwa nimelitazama jina Gillette jinsi unavyotazama mlima.

Kwa mbali.

Niliona chapa.

Kampuni.

Historia ya kiviwanda.

Bidhaa.

Ununuzi wa kampuni nyingine.

Masoko.

Kisha, polepole, mtazamo ukabadilika.

Nilianza kuuliza swali tofauti.

Si:

Gillette imekuwa nini?

Bali:

Jina Gillette kweli linatoka wapi?

Hapo ndipo Ufaransa iliporudi kwenye ramani.

Si Ufaransa ya serikali.

Si Ufaransa ya mipaka.

Ufaransa ya chimbuko.

Ile ardhi ya mbali ambayo familia moja iliondoka muda mrefu kabla shirika halijakuwepo.

Muda mrefu kabla bidhaa haijakuwepo.

Muda mrefu kabla uso wa King C. Gillette haujaonekana kwenye vifurushi.

Wakati huo jambo la ajabu lilitokea.

Kadiri nilivyomchunguza mwanzilishi, ndivyo mvumbuzi alivyozidi kunivutia kidogo.

Ndivyo mtu alivyozidi kunivutia.

Mtu aliyeishi ndani ya historia ya familia.

Mtu aliyerithi jina la ukoo.

Mtu ambaye, bila kujua, angeligeuza jina hilo la ukoo kuwa ishara ya ulimwengu mzima.

Hakuna kampuni inayoweza kufanya jambo kama hilo peke yake.

Inahitaji muda.

Inahitaji vizazi.

Inahitaji kiasi kikubwa mno cha kumbukumbu iliyolimbikizwa.

Chapa inaweza kujengwa.

Jina lazima listahiliwe.

Na ni hapa ambapo wazo la kurudi lilizaliwa.

Si kurudi kwa kijiografia.

Kurudi kwa kisimulizi.

Nilipoandika akilini hadithi ya ofa ya utwaaji ya BIC, sikuwa nikifikiria masoko ya fedha.

Sikuwa nikiandaa mpango wa kiviwanda.

Sikuwa nikijenga mkakati.

Nilikuwa nikisimulia marejesho.

Kitendo kisichowezekana.

Mazungumzo na mtu ambaye hakuweza tena kujibu.

Mwishowe jambo lote lingeweza kufupishwa kuwa sentensi moja:
kumrudishia babu sehemu ya Ufaransa yake.

Ni sentensi isiyo na maana yoyote kwa mchambuzi wa fedha.

Ina maana kubwa sana kwa msimulizi.

Kwa sababu hivyo ndivyo hadithi zinavyofanya kazi.

Hazitafuti matokeo tu.

Zinatafuta maana.

Na maana mara nyingi huishi katika mahali pa chimbuko.

Watu hufanya vivyo hivyo.

Wanapozeeka huanza kupendezwa na mwanzo wao.

Na picha.

Na mababu.

Na nyumba.

Na hadithi za familia.

Mashirika, kwa kawaida, hayana uwezo huu.

Yameundwa kutazama mbele.

Kamwe si nyuma.

Labda ndiyo sababu Gillettenarrative ilichukua njia tofauti.

Haikuwa ikitafuta robo mwaka ijayo.

Ilikuwa ikitafuta kumbukumbu.

Tofauti inayoonekana ndogo.

Kwa kweli, kubwa mno.

Kwa sababu mara unapoanza kufuatilia kumbukumbu, kipimo hubadilika kabisa.

Faida hazitoshi tena.

Sehemu ya soko haitoshi tena.

Hata mafanikio hayatoshi tena.

Unaanza kujiuliza:

Nini kitabaki?

Ni swali la hatari.

Watu wengi hulikwepa.

Kampuni nyingi hata zaidi.

Mimi, badala yake, niliendelea kulirudia.

Labda kwa sababu nilikuwa nimeiacha kampuni.

Labda kwa sababu muda hubadilisha vipaumbele.

Labda kwa sababu baadhi ya majina huendelea kuuliza maswali muda mrefu baada ya kuacha kuuza bidhaa.

Ufaransa, wakati huo, ilikuwa imekuwa ishara.

Kiwakilishi cha kitu ambacho kila binadamu anakijua vizuri.

Hamu ya kupatana na chimbuko lako.

Si kubaki huko.

Kulielewa.

Kwa sababu ni pale tu unapoelewa hadithi inatoka wapi ndipo unaweza kuwaza inaweza kwenda wapi.

Na hadithi niliyokuwa nikiifuata ilikuwa bado haijafika mwisho wa safari yake.

Ilikuwa imefika tu mahali ambapo yaliyopita na yajayo huanza kutazamana machoni.

Kutokana na mvutano huo kila kilichofuata kingezaliwa.

Ikiwemo operesheni isiyowezekana kuliko zote.

SURA 10 — Ofa ya Utwaaji

Mawazo ya ajabu zaidi hushiriki sifa moja maalum.

Mwanzoni huonekana ya kipuuzi.

Baadaye huonekana yasiyoepukika.

Ofa ya utwaaji ya BIC ilikuwa ya kundi hili.

Wazo lilipojitokeza mara ya kwanza, halikuzaliwa katika benki ya uwekezaji.

Halikuzaliwa katika chumba cha bodi.

Halikuzaliwa kutokana na modeli ya kifedha.

Lilizaliwa kutokana na swali la kisimulizi.

Nini kingetokea ikiwa hadithi ingeweza kumrudishia mwanzilishi wake kitu fulani?

Fedha huutazama ulimwengu kupitia namba.

Masimulizi huutazama ulimwengu kupitia maana.

Operesheni ileile inaweza kuonekana tofauti kabisa kutegemea mahali unapoitazamia.

Kwa mtazamo wa Wall Street, ununuzi wa kampuni ni muamala.

Kwa mtazamo wa msimulizi, unaweza kuwa barua.

Barua iliyoandikiwa mtu ambaye hawezi tena kuisoma.

Nilipowaza operesheni hiyo, mhusika mkuu hakuwa BIC.

Wala Gillette.

Wala mimi.

Mhusika mkuu alikuwa jina.

Daima jina.

Lile jina la ukoo la Kifaransa lililokuwa limevuka karne mbili.

Lililokuwa limebadilisha mabara.

Lililokuwa limezaa mojawapo ya mashirika yanayotambulika zaidi duniani.

Lililoendelea kuzaa hadithi muda mrefu baada ya kifo cha muumbaji wake.

Wakati huo, niliacha kufikiri kwa maneno ya kiviwanda.

Ikawa jambo la kiishara.

Kama kweli ningepata nafasi ya kuingilia majaliwa ya jina Gillette, kitendo cha kwanza kingekuwa kipi?

Jibu lilikuja karibu lenyewe.

Kulirudisha kuelekea Ufaransa.

Si kwa sababu Ufaransa ilipaswa kumilikiwa.

Si kwa sababu yaliyopita yalipaswa kujengwa upya.

Bali kwa sababu baadhi ya hadithi zinahitaji kufunga mduara.

King hakuwahi kuweza kurudi.

Jina lake liliweza.

Ndiyo sababu maandishi ya ofa ya utwaaji ya BIC hayahusu kweli ununuzi wa kampuni.

Yanazungumzia upatanisho.

Yanazungumzia jaribio la kuweka katika nafasi moja:

mwanzilishi;

chimbuko;

wakati uliopo;

kumbukumbu.

Ni muundo wa kifasihi uliojificha kama operesheni ya kiuchumi.

Wasomaji wengi husimama juu juu.

Wanaona kampuni.

Wanaona chapa.

Wanaona tarakimu zilizodokezwa.

Mimi naona kitu kingine.

Naona swali.

Je, inawezekana kuirudishia hadithi heshima yake?

Si pesa.

Si mali.

Heshima.

Kwa sababu kuna hadithi zinazosherehekewa.

Na kuna hadithi zinazotumiwa tu.

Tofauti ni kubwa mno.

Hadithi inayosherehekewa huendelea kuzaa maana.

Hadithi inayotumiwa huishia kutumika hadi kwisha.

Kama bidhaa.

Kama kifurushi.

Kama kitu chochote cha kawaida.

Kitendawili ni kwamba maisha yote ya Babu King yalikuwa yamejengwa kwenda upande ulio kinyume.

Kwanza aliwaza jamii.

Kisha akabuni bidhaa.

Kisha bidhaa ikazaa shirika.

Kisha shirika likazaa kisasili.

Zaidi ya karne moja baadaye nilikuwa nikijaribu kusafiri njia iliyo kinyume.

Nikianzia kwenye kisasili.

Nikirudi kwa mwanzilishi.

Nikirudi kwa mtu.

Nikirudi kwenye chimbuko.

Nikirudi kwenye jina.

Wakati huo nilielewa jambo fulani.

Ofa ya utwaaji ya BIC haikuwa hadithi ya ununuzi wa kampuni.

Ilikuwa hadithi ya kurudi.

Na marejeo yote yana sifa moja ya pamoja.

Hayatafuti yajayo.

Yanatafuta mahali hasa ambapo hadithi ilianza kupumua.

Kwa sababu ni hapo tu ndipo inawezekana kuelewa hadithi hiyo bado inaweza kwenda wapi.

Lakini kurudi, peke yake, hakutoshi.

Mapema au baadaye kila hadithi lazima ikabiliane na swali gumu zaidi sana.

Swali lisilohusu chimbuko.

Linahusu thamani.

Kitu kinachotolewa bure kina thamani gani?

Lilikuwa swali lililokuwa likinisubiri mbele zaidi njiani.

Na lilikuwa la hatari zaidi sana kuliko ofa ya utwaaji.

SURA 11 — Babu na BIC

Watu waliendelea kuona kalamu.

Mimi niliendelea kuona hadithi.

Hilo ndilo lilikuwa tatizo.

Au labda ndiyo ilikuwa faida.

Inategemea mtazamo.

Tunapotaja jina BIC, karibu kila mtu mara moja hufikiria kitu.

Kalamu.

Kiberiti cha gesi.

Kinyozi.

Kitu unachonunua.

Unakitumia.

Unakibadilisha.

Mwisho wa hadithi.

Nilishuku kwamba hadithi ilikuwa ndefu zaidi sana.

Nilikuwa nimeacha zamani kutazama chapa kama kampuni tu.

Nilikuwa nimeanza kuziona kama wahusika.

Baadhi ya wahusika hufanikiwa.

Wengine hutoweka.

Wengine tena huvuka vizazi vizima na kuishia kufanana na wanafamilia.

Si kwa sababu ndivyo walivyo.

Bali kwa sababu huishi kando yetu muda mrefu wa kutosha
kuingia katika kumbukumbu.

Gillette ilikuwa mojawapo yao.

BIC ilikuwa mojawapo yao.

Wakati huo mradi wa kiakili wa ofa ya utwaaji ulikuwa tayari
umechukua sura tofauti.

Haukuwa tena operesheni ya kiuchumi.

Ulikuwa umekuwa mazungumzo.

Mazungumzo yasiyoweze kana kati ya hadithi mbili za kiviwanda
zilizozaliwa pande mbili zinazokabiliana za bahari ileile.

Upande mmoja, jina la Kifaransa lililokuwa limeishinda Marekani.

Upande mwingine, kampuni ya Kifaransa iliyokuwa imeushinda
ulimwengu kwa vitu vya kila siku.

Kadiri nilivyoitazama jiometri hii, ndivyo ilivyozidi kuonekana ya
kisimulizi.

Karibu ya kifasihi.

Kama zile hadithi ambamo mistari miwili iliyotengana kwa karne
moja hukutana ghafla.

Bila shaka hakuna lolote kati ya haya lililokuwa na maana kwa
mtazamo wa kawaida.

Fedha hutafuta faida.

Masimulizi hutafuta maana.

Mimi nilikuwa nikitafuta maana.

Kwa sababu hiyo mhusika mkuu wa hadithi hakuwa hata BIC.

Alikuwa babu.

Daima babu.

Babu King.

Mtu aliyechukua jina la ukoo na kuligeuza kuwa uwepo wa ulimwengu mzima.

Wakati mwingine nilijiwazia tukio hilo.

Si kama uhalisia.

Kama fumbo.

Mwanzilishi mzee aliyeketi mahali fulani ng'ambo ya wakati.

Asiyejali mizania.

Asiyejali bei za hisa.

Asiyejali taarifa kwa vyombo vya habari.

Anayejali swali moja tu.

Umefanya nini na jina langu?

Hili, mwishowe, ndilo swali ambalo kila kizazi hupokea kutoka kwa kilichotangulia.

Si katika familia tu.

Pia katika kampuni.

Pia katika tamaduni.

Pia katika mataifa.

Mmefanya nini na kile tulichowakabidhi?

Hakuna jibu la mwisho.

Kuna majaribio tu.

Ofa ya utwaaji ya BIC ilikuwa mojawapo ya majaribio hayo.

Jaribio la kuunganisha chimbuko na wakati uliopo.

Jaribio la kuishikilia pamoja Ufaransa na Marekani.

Jaribio la kuwafanya mwanzilishi na mrithi wa kisimulizi
kuzungumza wao kwa wao.

Jaribio la kugeuza operesheni ya kiuchumi kuwa kitendo cha
kumbukumbu.

Sehemu inayovutia zaidi ni kwamba soko halielewi kwa urahisi
mienendo hii.

Na liko sahihi.

Haikuundwa ili ieleweke na soko.

Iliundwa ili ieleweke na kumbukumbu.

Kuna tofauti kubwa mno.

Soko hupima thamani ya sasa.

Kumbukumbu hupima thamani iliyolimbikizwa.

Moja huishi katika robo mwaka.

Nyingine katika karne.

Mimi nilikuwa nikitazama karne.

Na labda ni kwa sababu hii jina liliendelea kurudi katikati.

Kila nilipojaribu kuzungumzia kampuni niliishia kuzungumzia
watu.

Kila nilipojaribu kuzungumzia bidhaa niliishia kuzungumzia hadithi.

Kila nilipojaribu kuzungumzia ununuzi wa kampuni niliishia kuzungumzia urithi.

Kana kwamba nguvu isiyoonekana iliendelea kurudisha kila kitu kwenye hatua ileile.

Jina.

Lile jina ambalo siku moja lilikuwa mali ya mtu mmoja.

Kisha ya kampuni.

Kisha ya mamilioni ya walaji.

Kisha ya kumbukumbu nzima ya pamoja.

Wakati huo nilianza kuelewa kwamba kitabu chenyewe kilikuwa kikibadilika.

Hakikuwa tena kikisimulia hadithi ya kiviwanda tu.

Kilikuwa kikigeuka kuwa tafakari juu ya mwendelezo.

Juu ya jinsi baadhi ya ishara zinavyovuka wakati bila kupoteza kabisa maana yake.

Na pale tu nilipoamini kwamba nimeelewa thamani ya kumbukumbu, swali gumu zaidi likajitokeza.

Nini hutokea unapoamua kutoa bure kitu ambacho kingeweza kuuzwa?

Jibu lingebadilisha kabisa mkondo wa masimulizi.

SURA 12 — Vitu Vina Nchi ya Asili

Kwa muda mrefu niliamini kwamba vitu vilikuwa vitu tu.

Kalamu.

Wembe.

Kinyozi.

Kitabu.

Chombo.

Hakuna zaidi.

Kisha nikaanza kuvitazama kwa makini.

Nikagundua kwamba vitu vina wasifu wao.

Huzaliwa.

Husafiri.

Hubadilisha mikono.

Huvuka nchi.

Huvuka vizazi.

Na, wakati mwingine, huishia hata kusimulia hadithi.

Ilikuwa wakati huo ndipo nilipoacha kuziona chapa kama kampuni.

Nilianza kuziona kama maeneo.

Si maeneo ya kijiografia.

Maeneo ya kisimulizi.

Kila chapa kubwa hubeba ndani yake nchi ya asili isiyoonekana.

Mahali ambapo tabia yake iliundwa.

Mahali ambapo ilijifunza kuzungumza.

Mahali ambapo huendelea kuishi hata pale ulimwengu
unapoichukulia kuwa ya kimataifa.

Jina Gillette lilikuwa limeondoka Ufaransa, likavuka Marekani,
kisha likaishinda sayari.

Na bado, chimbuko halikuwa limetoweka kamwe.

Lilikuwa limenyamaza tu.

Hili huwatokea watu pia.

Miaka hupita.

Hukua.

Husafiri.

Hubadilisha lugha.

Hubadilisha taaluma.

Hubadilisha nchi.

Lakini kitu fulani huendelea kuwaunganisha na mahali
walipoanzia.

Mdundo wa sauti.

Ishara ya mkono.

Kumbukumbu.

Picha.

Msemo wa mama.

Hadithi ya familia.

Mizizi hailazimishi.

Huambatana nawe.

Vivyo hivyo kwa vitu.

Kalamu ya BIC si plastiki na wino tu.

Wembe wa Gillette si chuma tu.

Vyote viwili hubeba ndani yake mfululizo mrefu wa maamuzi ya binadamu.

Mtu fulani aliviwaza.

Mtu fulani alivisanifu.

Mtu fulani alivizalisha.

Mtu fulani alivitumia.

Mtu fulani alivikumbuka.

Na mwishowe kinachodumu si kitu.

Ni hadithi.

Ufahamu huu ulibadilisha jinsi nilivyoutazama ulimwengu.

Watu walionizunguka waliendelea kugawanya kila kitu katika makundi.

Bidhaa.

Masoko.

Viwanda.

Walaji.

Mimi nilikuwa nikianza kuona mistari ya kisimulizi.

Miunganiko.

Undugu usioonekana.

Jina la Kifaransa lililogeuka kuwa la Kimarekani.

Shirika lililogeuzwa kuwa kumbukumbu.

Mwanzilishi aliyegeuzwa kuwa mhusika.

Mlaji aliyegeuzwa kuwa msimulizi.

Kila kitu kilionekana kuunganika.

Labda kwa sababu wakati huunganisha kile ambacho wakati uliopo hutenganisha.

Wakati uliopo hupenda vyumba vilivyotenganishwa.

Kumbukumbu hupenda miunganiko.

Kwa sababu hiyo Gillettenarrative haikuzaliwa kama hifadhi ya nyaraka.

Wala kama mkusanyiko wa vitabu.

Ilizaliwa kama utafutaji.

Jaribio la kuelewa mahali bidhaa inapoishia na hadithi inapoanzia.

Kadiri nilivyosonga mbele, ndivyo jibu lilivyozi kuwa gumu.

Labda hapakuwa na mstari wa mpaka hata kidogo.

Labda baadhi ya hadithi zilizaliwa tu zikiwa na maisha marefu sana.

Na baadhi ya bidhaa ni hadithi zilizojifunza kuchukua umbo la kimwili.

Nilipotazama wembe niliona chuma.

Nilipotazama jina niliona karne.

Na karne ilikuwa daima ya kuvutia zaidi kuliko chuma.

Kwa sababu chuma huchakaa.

Majina, wakati mwingine, hayachakai.

Hapo ndipo nilipoelewa jambo la pili.

Ikiwa vitu vina nchi ya asili, hadithi nazo zina nchi yake.

Na nchi ya asili ya hadithi si mahali pa kijiografia.

Ni kumbukumbu ya watu wanaoendelea kuzisimulia.

Hadi hapo nilikuwa nimefuata njia ya jina.

Kutoka chimbuko hadi shirika.

Kutoka shirika hadi urithi.

Kutoka urithi hadi kurudi.

Sasa swali tofauti kabisa lilikuwa likijitokeza.

Ikiwa hadithi ina thamani kubwa hivyo, nini hutokea mtu anapoamua kutoiua?

Nini hutokea anapochagua kuitoa bure?

Lilikuwa swali ambalo soko liliona haliwezi kueleweka.

Na ilikuwa hasa kwa sababu hiyo ndipo lilinivutia.

SURA 13 — Vitabu Mia Visivyo na Faida

Kuna maneno ambayo soko huyapenda.

Ukuaji.

Ugeuzaji.

Faida.

Uwezo wa kupanuka.

Kisha kuna maneno ambayo soko huyatazama kwa shaka.

Kumbukumbu.

Uhusiano.

Zawadi.

Bure.

Gillettenarrative ilizaliwa katika eneo la haya ya pili.

Niliposema kwamba siuzi vitabu bali ninavitoa bure, karibu kila mtu alifikia hitimisho lilelile.

Kwamba nilikuwa nimerukwa na akili.

Halikuwa itikio la kushangaza.

Lilikuwa hata la kimantiki.

Kwa sababu soko lina imani moja rahisi sana.

Ikiwa kitu kina thamani, lazima kiuzwe.

Kisipouzwa, basi lazima kisiwe na thamani.

Kwa miaka tuliishi ndani ya mlinganyo huu.

Thamani ni sawa na bei.

Bei ni sawa na thamani.

Mojawapo ya udanganyifu mkubwa zaidi wa zama za kisasa.

Mimi sikuwa na uhakika sana kwamba ni kweli.

Kadiri nilivyoitazama njia ya Babu King, ndivyo mkinzano wa kuvutia ulivyo zidi kujitokeza.

Mtu huyo alikuwa ameunda shirika kubwa mno.

Na bado, kila kitu kilikuwa kimezaliwa kutokana na maono yasiyo na bei.

Hakuna aliyeweza kununua Metropolis.

Hakuna aliyeweza kununua ndoto.

Hakuna aliyeweza kununua ile hamu kuu iliyozaa kila kitu kingine.

Mawazo muhimu karibu daima huzaliwa nje ya soko.

Soko hufika baadaye.

Baadaye sana.

Wakati mwingine hutambua.

Wakati mwingine halitambui.

Na hivyo nilianza kufikiri kwa njia tofauti.

Tuseme tunajenga vitabu mia.

Tuseme tunaviandika kwa Kiingereza.

Tuseme tunavitoa bure kwa kila mtu.

Tuseme hatukimbizi orodha za vitabu vinavyouzwa zaidi.

Tuseme hatukimbizi wachapishaji.

Tuseme hatukimbizi mapitio.

Nini kinabaki?

Watu wengi wangejibu:

hakuna kitu.

Mimi nilifikia hitimisho lililo kinyume.

Kila kitu kilicho muhimu kweli kinabaki.

Uhusiano na msomaji.

Uhuru wa kiuhariri.

Uwezekano wa kufuata wazo hadi matokeo yake ya mwisho kabisa.

Uwezo wa kuandika bila kuomba ruhusa.

Uhuru huu ni nadra.

Nadra sana.

Na mara nyingi huchanganywa na kutokuwa na umuhimu.

Lakini hayo mawili si kitu kimoja.

Baadhi ya watu hawaonekani kwa sababu hakuna anayewasoma.

Wengine hawaonekani kwa sababu wanajenga kitu ambacho soko bado halijajifunza kukiainisha.

Tofauti ni kubwa mno.

Ilikuwa katika kipindi hicho ndipo nilipoanza kuitazama Gillettenarrative kama miundombinu.

Si katalogi.

Si maktaba.

Si mkusanyiko wa vitabu pepe.

Miundombinu ya kisimulizi.

Mahali ambapo vitabu vilikuwa chombo cha safari, si mwisho wa safari.

Lengo halisi lilikuwa kuzalisha kumbukumbu.

Kuzalisha mahusiano.

Kuzalisha maana.

Maneno ambayo mara chache huonekana katika ripoti za fedha.

Lakini yanashika nafasi ya katikati katika maisha ya watu.

Kadiri nilivyozidi kwenda katika njia hii, ndivyo swali la pili lilivyozidi kujitokeza.

Ikiwa thamani hailingani na bei, hupimwaje?

Soko lilikuwa na jibu.

Kupitia mauzo.

Mimi nilikuwa na jingine.

Kupitia kudumu.

Nini kinabaki baada ya mwaka mmoja?

Nini kinabaki baada ya kumi?

Nini kinabaki bidhaa inapotoweka?

Nini kinabaki utangazaji unaponyamaza?

Nini kinabaki mwandishi asipokuwepo tena?

Haya ndiyo maswali yaliyonivutia.

Labda kwa sababu nilikuwa nimetumia muda mwingi mno karibu na chapa hadi nisiweze kuchanganya umaarufu na umuhimu.

Mambo hayo mawili hukutana mara chache.

Umaarufu ni wa papo hapo.

Umuhimu huchukua muda.

Muda mwingi.

Karne moja, wakati mwingine.

Kama njia ya Babu King inavyofundisha.

Na hivyo vile vitabu mia vilianza kuchukua sura tofauti.

Havikuwa tena bidhaa.

Vilikuwa jumbe zilizoachwa kando ya njia.

Baadhi vingepuuzwa.

Vingine labda vingekumbukwa.

Vingine tena vingempata msomaji miaka mingi baadaye.

Haikujalisha.

Lengo halikuwa kuuza.

Lengo lilikuwa kujenga.

Kujenga kumbukumbu.

Kujenga uhusiano.

Kujenga mahali.

Na hapo ndipo lilipojitokeza mojawapo ya mawazo ya ajabu zaidi katika mradi wote.

Ikiwa kila mtu aliweka thamani kubwa mno kwenye vitu alivyouza, kitu kinachotolewa bure kingekuwa na thamani gani?

Jibu lingenipeleka kwenye sura inayofuata.

Kwenye hadithi ya mtu wa dola moja.

SURA 14 — Mtu wa Dola Moja

Thamani ya kitu hugunduliwa pale unapokataa kukiua.

Ni sentensi ambayo mwanauchumi angeiona ya kutiliwa shaka.

Labda hata isiyo ya kuwajibika.

Lakini uzoefu wangu ulikuwa umenipeleka hasa upande huo.

Maisha yangu yote nilikuwa nimefanya kazi ndani ya mifumo iliyojengwa ili kupima.

Wingi.

Sehemu ya soko.

Pambizo za faida.

Matokeo.

Namba.

Namba kila mahali.

Na bado, kadiri nilivyoutazama ulimwengu, ndivyo nilivyoziidi kutambua kwamba mambo muhimu zaidi yaliponyoka kipimo.

Imani.

Urafiki.

Kumbukumbu.

Heshima.

Ushawishi.

Shukrani.

Hakuna kati ya haya kinachoonekana ipasavyo kwenye mizania.

Na bado, ni haya hasa yanayowasukuma watu.

Si namba.

Watu.

Na hivyo wazo la mtu wa dola moja likazaliwa.

Si kwa sababu dola moja ilikuwa na thamani ya kiuchumi.

Haina.

Si katika muktadha huu.

Dola ilikuwa ishara.

Uchokozi.

Njia ya kuuliza ulimwengu swali.

Ikiwa mradi una thamani ya mamia ya mamilioni, mabilioni, au hata zaidi katika makadirio ya kinadharia ambayo mtu angeweza kuyajenga, kwa nini uombe dola moja tu?

Jibu lilikuwa rahisi.

Kwa sababu dola haikuwakilisha bei.

Iliwakilisha uhusiano.

Kuna tofauti kubwa mno.

Bei hufunga muamala.

Uhusiano hufungua mazungumzo.

Soko hupendelea la kwanza.

Mimi nilivutiwa na la pili.

Kwa sababu hiyo kanuni ya GILLETTEFRIENDS ilionekana kwangu daima kuwa muhimu zaidi kuliko katalogi yenyewe.

“Hatuuzi vitabu. Tunajenga mahusiano.”

Haikuwa kauli mbiu.

Ilikuwa mfumo wa utendaji.

Falsafa.

Njia tofauti kabisa ya kufasiri thamani.

Katika ulimwengu unaopima kila kitu kupitia mauzo, kuchagua uhusiano kunamaanisha kukubali kuhukumiwa kuwa usiyeeleweka.

Nilikuwa tayari.

Ilikuwa imeshanitokea.

Ilikuwa imemtokea Babu King alipopendekeza Metropolis.

Mawazo makubwa mno karibu daima hudhaniwa kuwa wazimu.

Hadi siku mtu anapoyaelewa.

Au asiyaelewe kamwe.

Lakini hili halibadilishi asili yake.

Kadiri nilivyotafakari mada hii, ndivyo mkinzano ulivyoziidi kuwa dhahiri.

Ulimwengu ulizungumzia thamani bila kukoma.

Karibu kamwe maana.

Na bado, maana huzaa thamani mara nyingi zaidi sana kuliko kinyume chake.

Watu hawakumbuki bei.

Hukumbuka kitendo.

Hawakumbuki ankara.

Wanakumbuka hadithi.

Hawakumbuki promosheni.

Wanakumbuka uhusiano.

Ndiyo sababu dola iliendelea kunivutia.

Ilipunguza pesa hadi kazi yake ndogo kabisa.

Karibu ya kiishara.

Na ikafungua nafasi kwa jambo la kuvutia zaidi.

Mazungumzo.

Mazungumzo yaleyale yaliyokuwa yameanza na Babu King.

Yaliyokuwa yameendelea kupitia baba yangu.

Yaliyokuwa yamepita katika miaka kumi na minane ya maisha ya kikazi.

Yaliyokuwa yamekuwa kumbukumbu.

Yaliyokuwa yamekuwa simulizi.

Yaliyokuwa yamekuwa Gillettenarrative.

Hapo nilianza kuuona mradi kwa uwazi zaidi.

Sikuwa najenga shirika la uchapishaji.

Sikuwa najenga biashara.

Sikuwa najenga hifadhi ya kumbukumbu.

Nilikuwa najenga mahali pa kukutania.

Miundombinu ya mahusiano.

Mazingira ambamo kitabu kilikuwa kisingizio, si lengo.

Vitabu vilikuwa muhimu.

Lakini havikuwa kitovu.

Kitovu kilikuwa watu.

Daima watu.

Ni funzo ambalo mashirika huelewa mara chache.

Kwa sababu rahisi.

Mifumo imeundwa kusimamia bidhaa.

Si mahusiano.

Mahusiano hukwepa udhibiti.

Hayatabiriki.

Huzuka mahali ambapo hakuna aliyeyapanga.

Hufuata njia zao wenyewe.

Na ni hilo hasa linaloyafanya yawe ya thamani.

Na hivyo mtu wa dola moja aliishia kuwa kitu tofauti na kile alichoonekana kuwa.

Si mwandishi.

Si muuzaji.

Si mjasiriamali.

Bali mlinzi wa mazungumzo.

Na ufahamu huu ulinirudisha mahali pekee ambapo ningeweza kuitazama safari nzima kwa wakati mmoja.

Calabria.

Kwa sababu wakati mwingine pembezoni huona kitovu vizuri zaidi kuliko kitovu chenyewe.

SURA 15 — Calabria

Ramani kubwa zina kasoro.

Karibu kila mara huchorwa kutoka kitovuni.

Wanaoishi kitovuni huamini kwamba wanaona kila kitu.

Wanaoishi pembezoni mara nyingi huona zaidi.

Calabria iliingia katika hadithi yangu kwa namna hii.

Si kama kizuizi.

Kama kituo cha kutazamia.

Kwa miaka mingi nilikuwa nimevuka mataifa, makampuni, mabara na mifumo.

Kisha nikajikuta mahali ambapo wengi hupaona kuwa pembezoni.

Na ni hapo hasa nilipoanza kuona mambo fulani kwa uwazi zaidi.

Kitovu kina mamlaka.

Pembezoni kuna mtazamo.

Ni rasilimali tofauti.

Si mara zote zinapatana.

Karibu kamwe hazilingani.

Upande mmoja wa dunia kulikuwa na majukwaa makubwa.

Wachapishaji wakubwa.

Takwimu kubwa.

Masimulizi makubwa rasmi.

Upande mwingine kulikuwa na mwanamume aliyeketi Calabria, akiandika kwa Kiingereza na kusambaza bure alichokitunga.

Kwa mtazamo wa kwanza ilionekana nafasi dhaifu.

Dhaifu sana.

Kisha nikaanza kuitazama kwa karibu zaidi.

Na nikagundua jambo la ajabu.

Ukubwa na ushawishi si mara zote huenda pamoja.

Kitu kinaweza kuwa kikubwa mno na kisiwe na maana yoyote.

Kingine kinaweza kuwa kidogo kabisa na kuacha alama ya kudumu.

Historia imejaa mifano.

Mamlaka mengi yametoweka.

Vitabu vingi vimesalia.

Mashirika mengi yamebadilisha majina yao.

Mawazo mengi yanaendelea kuzunguka.

Wakati ni hakimu asiyetabirika.

Ndiyo sababu niliendelea kurudi kwenye swali lilelile.

Ninajenga nini hasa?

Si shirika la uchapishaji.

Si hifadhi ya kumbukumbu.

Si biashara.

Nafasi ya kutazama.

Mahali pa kutazama uhusiano kati ya kumbukumbu na soko.

Kati ya watu na mifumo.

Kati ya majina na bidhaa.

Calabria ikawa mahali hapo.

Si kwa sababu ilikuwa imetengwa.

Bali kwa sababu ilikuwa mbali vya kutosha na kelele.

Miji mikubwa huzalisha kasi.

Umbali huzalisha tafakari.

Majukwaa hufikiri kwa siku.

Hadithi hufikiri kwa vizazi.

Mimi nilivutiwa na vizazi.

Labda ndiyo sababu jina liliendelea kujitokeza juu ya kila kitu kingine.

Si chapa.

Si bidhaa.

Jina.

King alikuwa amejenga biashara.

Vizazi vilivyofuata vilikuwa vimejenga shirika.

Mimi nilikuwa nikitazama kilichobaki baadaye.

Sehemu iliyo ngumu zaidi kupima.

Kumbukumbu.

Kutoka hapa linajitokeza mojawapo ya mang'amuzi makuu ya kitabu hiki.

Maeneo hayawi muhimu kwa sababu ya ukubwa wake.

Huwa muhimu kwa sababu ya maswali yanayokuruhusu kuyaunda.

Calabria iliniruhusu kuunda maswali ambayo pengine nisingeyasikia kwingineko.

Mafanikio ni nini?

Thamani ni nini?

Urithi ni nini?

Ni lini hadithi huacha kuwa ya kishirika na kuwa ya kibinadamu?

Haya ni maswali ya polepole.

Yanahitaji muda.

Yanahitaji ukimya.

Yanahitaji umbali.

Kwa sababu hii sijawahi kuvutiwa na kushindana na kitovu.

Kitovu tayari kimeshikwa.

Pembeazoni, badala yake, ni nafasi huru.

Nafasi ambapo bado inawezekana kutazama.

Kuandika.

Kuunganisha nukta zilizo mbali.

Kuweka katika uhusiano mwanzilishi wa karne ya kumi na tisa, shirika kubwa la karne ya ishirini na mradi wa kisimulizi wa karne ya ishirini na moja.

Kwa mbali inaonekana haiwezekani.

Kwa karibu inaonekana haiepukiki.

Kwa sababu kuna hadithi zinazoonekana kutengana mpaka tu mtu anapoamua kuziweka kwenye ukurasa mmoja.

Calabria ilikuwa imekuwa ukurasa huo.

Na pale tu nilipodhani nimeelewa mahali pa kuutazama ulimwengu, simulizi ilinirudisha kwa mtu aliyekuwa amewezesha kila kitu kingine.

Si mwanzilishi.

Si shirika.

Si chapa.

Mama yangu.

SURA 16 — Mama Yangu

Kila hadithi hutafuta chimbuko.

Wengi hulitafuta kwa waanzilishi.

Wengine katika masoko.

Wengine katika mawazo.

Yangu, mwishowe, ililipata kwa mtu.

Mama yangu.

Kwa muda mrefu sikutambua kwamba safari nzima ilikuwa ikielekea kwenye hatua hii.

Nilikuwa nimelifuata jina.

Nilikuwa nimeyafuata maono ya Babu King.

Nilikuwa nimelifuata shirika.

Nilikuwa nimeufuata urithi.

Nilikuwa nimeifuata kumbukumbu.

Nilidhani nilikuwa nikisimulia hadithi ya kiviwanda.

Kwa kweli nilikuwa narudi nyumbani.

Hutokea mara nyingi.

Tunatumia nusu ya maisha yetu tukiondoka.

Nusu nyingine tukielewa tulikoondokea.

Makampuni makubwa hufundisha mambo mengi.

Nidhamu.

Mpangilio.

Tamaa ya kufanikiwa.

Umahiri.

Lakini kuna funzo lisilo la makampuni.

Ni la familia.

Uaminifu.

Neno rahisi.

Karibu la kizamani.

Na bado, la msingi.

Kwa sababu kuna watu ambao hatuwezi kuwarudishia
tulichopokea.

Tunaweza tu kukitambua.

Tunaweza tu kukienzi.

Tunaweza tu kuendelea.

Kwa miaka mingi nilidhani deni muhimu zaidi la maisha yangu
lilikuwa la kikazi.

Kisha nikatambua kwamba nilikosea.

Madeni ya kikazi hufungwa.

Ya kifamilia hayafungwi.

Hubadilisha umbo.

Huandamana nawe.

Hubaki.

Kimyakimya.

Na hivyo likafika hitimisho lililowashangaza watu wengi.

Mtu alipouliza:

Ungetaka nini kama malipo?

Jibu langu lilizidi kuwa la kiuchumi kidogo na la kibinafsi zaidi.

Si kwa sababu pesa hazina umuhimu.

Zina umuhimu.

Daima zina umuhimu.

Lakini kuna mambo yanayoshika nafasi ya juu zaidi katika daraja la maana.

Heshima.

Shukrani.

Mwendelezo.

Hapo nilianza kuiona hadithi nzima kwa mtazamo tofauti.

King alikuwa amepokea jina.

Mimi nilikuwa nimepokea hadithi.

Sote wawili tulikuwa tumepokea kitu kabla ya kujenga kitu.

Hii ndiyo sehemu ambayo ulimwengu mara nyingi huisahau.

Tunasherehekea kile ambacho watu huunda.

Kidogo zaidi kile walichopokea.

Na bado, kila ujenzi huzaliwa kutokana na makabidhiano yaliyotangulia.

Hakuna anayeanzia sifuri.

Kamwe.

Hata waanzilishi.

Hata wavumbuzi.

Hata wasimulizi.

Kila mtu hupokea kitu.

Kisha huamua la kufanya nacho.

Na hivyo sura ya mama yangu ilianza polepole kushika kitovu cha jukwaa.

Si kwa sababu yeye alikuwa mhusika mkuu.

Bali kwa sababu aliwakilisha kanuni yenyewe ya mwendelezo.

Ushahidi halisi kwamba kila hadithi muhimu huzaliwa ndani ya hadithi nyingine.

Muda mrefu kabla ya vitabu.

Muda mrefu kabla ya makampuni.

Muda mrefu kabla ya mawazo.

Ni kwa sababu hii mada ya zawadi inaendelea kurudi.

Zawadi si kitu cha kupewa tu.

Ni urithishaji.

Kitu hupita kutoka kwa mtu mmoja hadi kwa mwingine bila kupoteza kabisa maana yake.

Jina.

Mazoea.

Sentensi.

Mfano.

Imani thabiti.

Wakati mwingine hata ukimya.

Familia hufanya kazi hivi.

Hadithi hufanya kazi hivi.

Hata chapa hufanya kazi hivi.

Kinachosalia si kitu chenyewe.

Ni maana inayoendelea kusafiri.

Katika hatua hii ya simulizi hatimaye nilielewa jambo moja.

Gillettenarrative haikuzaliwa ili kuuza vitabu.

Haikuzaliwa ili kujenga orodha ya machapisho.

Haikuzaliwa ili kushika nafasi sokoni.

Ilizaliwa ili kutunza urithishaji kama amana.

Mwendelezo.

Upitishaji wa maana kati ya vizazi.

Ndiyo sababu sura iliyotolewa kwa mama yangu si kukatizwa kwa kitabu.

Ni kitovu chake kilichofichika.

Kwa sababu ukiondoa kila kitu kingine:

makampuni, bidhaa, mizania, ununuzi wa makampuni, chapa, kinachobaki ni watu.

Na karibu kila mara, kwenye chimbuko la hadithi ndefu ya kutosha kudumu, yupo mtu aliyetoa bila kuomba chochote kama malipo.

Kuanzia hapo simulizi hatimaye inaweza kuingia katika eneo la visasili.

Kwa sababu ni baada tu ya kuelewa chimbuko ndipo inawezekana kuelewa yasiyowezekana.

Na kwangu mimi yasiyowezekana yalikuwa na umbo la dola bilioni kumi, jozi ya makubadhi ya mbao na mlango ulio wazi kuelekea Wall Street.

SURA 17 — Bilioni Kumi na Jozi ya Makubadhi

Hadithi huwa visasili zinapoacha kutii uhalisia.

Si zinapokuwa za uongo.

Zinapokuwa kubwa kuliko ukweli wa mambo.

Hadi hapa nilikuwa nimefuata njia inayotambulika.

Mwanzilishi.

Jina.

Shirika.

Familia.

Kumbukumbu.

Kila kitu bado kingeweza kuelezwa.

Kisha yasiyowezekana yakafika.

Yasiyowezekana kamwe hayajitangazi.

Huingia jukwaani kama swali rahisi.

Je, kama kweli lingetokea?

Je, kama siku moja msimulizi angejikuta upande wa pili wa meza?

Si kama mtazamaji.

Si kama mtendaji mkuu wa zamani.

Si kama mwandishi.

Bali kama mhusika mkuu.

Na hivyo Mkataba Usiowezekana ukazaliwa.

Si kama utabiri.

Si kama mradi.

Kama istiara.

Kama jaribio la kisimulizi.

Kama jibu kwa swali ambalo ulimwengu wa mashirika hulikwepa kwa uangalifu:

Nani hasa anamiliki chapa?

Wanahisa?

Watendaji wakuu?

Walaji?

Waanzilishi?

Au yeyote anayeendelea kusimulia hadithi yake?

Tukio lilikuwa la kipuuzi kwa makusudi.

Dola bilioni kumi.

Wall Street.

Kamera.

Wanabenki.

Wachambuzi.

Na katikati, mwanamume anayejitokeza akiwa amevaa jozi ya makubadhi ya mbao.

Si tai.

Si suti.

Si vazi ambalo mfumo hudai.

Makubadhi.

Kwa sababu hoja haikuwa muamala.

Hoja ilikuwa ishara.

Visasili hufanya kazi hivi.

Huchukua undani mmoja na kuugeuza kuwa lugha.

Achilles ana kisigino chake.

Ulysses ana safari yake.

Mfalme Arthur ana upanga wake.

Mwanamume wa Mkataba Usiowezekana ana makubadhi yake.

Kila kipengele cha hadithi kinaendelea kurudia wazo lilelile.

Thamani haiko kwenye pesa.

Thamani iko kwenye utambulisho.

Bilioni kumi si mhusika mkuu halisi wa tukio.

Hadithi ndiyo.

Ndiyo sababu wanabenki katika hadithi wanatazama miguu kuliko nyaraka.

Nyaraka zinawakilisha mfumo.

Makubadhi yanawakilisha mtu.

Na mwishowe, watu huwanunua watu mara nyingi zaidi kuliko wanavyonunua bidhaa.

Hata wanapoamini vinginevyo.

Ufahamu huu ulinirudisha tena kwa Babu King.

Yeye alikuwa ameanza na maono.

Maono yalikuwa yamezaa bidhaa.

Bidhaa ilikuwa imezaa shirika.

Shirika lilikuwa limezaa kisasili.

Mimi nilikuwa nikisafiri njia iliyo kinyume.

Nikianzia kwenye kisasili.

Ili kurudi kwenye jina.

Ili kurudi kwa mtu.

Ili kurudi kwenye chimbuko.

Kuanzia wakati huo kitabu kinabadilisha sauti tena.

Hakisimulii tena kilichotokea.

Kinaanza kusimulia kile kinachoweza kutokea jina linapokuwa na nguvu kuliko miundo inayolizunguka.

Kwa sababu kuna swali la kimapinduzi zaidi.

Swali linalongoja nyuma ya mlango wa Wall Street.

Swali ambalo hakuna mizania inayoweza kulibeba.

Nini hutokea hadithi inapokuwa muhimu kuliko kampuni iliyoizalisha?

Ni swali lililokuwa likinibiri katika sura inayofuata.

Katika moyo kabisa wa mamlaka.

SURA 18 — Wall Street Haikuwa Tayari

Kuna mahali ambapo si mahali tu.

Ni ishara.

Wall Street ni mojawapo ya hayo.

Hata wale ambao hawajawahi kufika huko wanajua inawakilisha nini.

Pesa.

Mamlaka.

Masoko.

Maamuzi.

Wazo lenyewe kwamba ulimwengu unaweza kupimwa kwa namba.

Kwa sababu hii mandhari ya Mkataba Usiwezekana haingeweza kuwa tofauti.

Tukio halikuhitaji benki.

Lilihitaji hekalu.

Na Wall Street ni hekalu la kisasa la thamani ya kiuchumi.

Lakini kila hekalu lina udhaifu.

Linajua kikamilifu kile linachokiabudu.

Kidogo zaidi kile linachokipuuza.

Pesa huelewa pesa.

Masoko huelewa masoko.

Wachambuzi huelewa namba.

Lakini kuna nguvu zinazoponyoka makundi haya.

Sifa njema.

Kumbukumbu.

Kisasili.

Imani.

Hadithi.

Hiki ndicho hasa kilichokuwa kitovu cha Mkataba Usiowezezana.

Si pesa.

Kushindwa kwa mfumo kuielewa simulizi pale simulizi inapokuwa na nguvu kuliko mtaji.

Kwa miaka mingi nilikuwa nimetazama makampuni makubwa mno.

Vinara wa soko.

Chapa za kimataifa.

Mashirika yenye uwezo wa kuwashawishi mamilioni ya walaji.

Na kila mara swali lilelile lilijitokeza.

Watu hununua nini hasa?

Jibu rasmi ni rahisi.

Bidhaa.

Huduma.

Utendaji.

Jibu halisi ni gumu zaidi.

Watu hununua maana.

Bidhaa ni chombo tu.

Wembe hauuzi chuma tu.

Unauza imani.

Kalamu haiuzi wino tu.

Inauza mazoea.

Kitabu hakiuzi maneno tu.

Kinauza uhusiano.

Kadiri nilivyoutazama ulimwengu, ndivyo ukweli huu ulivyozidi kuwa dhahiri.

Na hasa kwa sababu hii Wall Street haikuwa tayari.

Kwa sababu Wall Street ilikuwa imefunzwa kutathmini vyombo.

Si ishara.

Katika hadithi, wachambuzi wanaendelea kuuliza maswali ambayo wachambuzi huuliza daima.

Nani atakuwa Mkurugenzi Mtendaji?

Makao makuu yatakuwa wapi?

Muundo wa shirika utakuwa upi?

Mtindo wa uendeshaji utakuwa upi?

Ni maswali sahihi.

Hata yasiyoepukika.

Lakini si maswali ya kuamua.

Swali la kuamua lilikuwa jingine.

Kwa nini watu wakufuate?

Hili ndilo swali linalobadilisha kila kitu.

Kwa sababu hakuna chati ya muundo wa shirika inayoweza kulijibu.

Hakuna mizania inayoweza kulijibu.

Hakuna ununuzi wa kampuni unaoweza kulijibu.

Ni hadithi tu inayoweza kulijibu.

Na ni hapa ambapo simulizi inafikia hatua yake ya kuvutia zaidi.

Mwandishi hanunui makampuni kwa kweli.

Ananunua simulizi.

Kiishara anaunganisha upya mfumo wa maana.

Tofauti ni kubwa mno.

Kununua biashara ni tukio la kiuchumi.

Kununua hadithi ni tukio la kitamaduni.

Na matukio ya kitamaduni hudumu muda mrefu zaidi.

King alikuwa ameelewa hili hata kabla ya kujenga Gillette.

Alikuwa amewazia maono.

Maono yalikuwa yamezaa biashara.
Biashara ilikuwa imezaa jina.
Jina lilikuwa limezaa kumbukumbu.
Sasa kumbukumbu hiyo ilikuwa ikirudi katika umbo jipya.
Simulizi.
Karibu ya kisasili.
Kwa sababu hii tukio la makubadhi linabaki na maana yake.
Haliwakilishi kutofuata desturi.
Linawakilisha uhuru wa kujitegemea.
Wazo kwamba mtu anaweza kuingia ndani ya moyo wa mfumo
bila kuikubali kabisa lugha yake.
Ni dhana ambayo daima nimeiona ya kuvutia.
Si kugeuka dhidi ya mfumo.
Kuwa huru kutoka kwa mfumo.
Ni mambo mawili tofauti sana.
La kwanza huzaa mgogoro.
La pili huzaa uhuru.
Hapo ndipo nilipoanza kuelewa mada halisi ya kitabu.
Sikuwa naandika kuhusu kunyoa.
Sikuwa naandika kuhusu mashirika.
Sikuwa naandika kuhusu masoko.
Nilikuwa naandika kuhusu mamlaka kamili ya kisimulizi.

Uwezo wa binadamu kusimulia hadithi yake mwenyewe bila kuikabidhi kikamilifu kwa wengine.

King alikuwa amefanya hivyo.

Kwa namna yake.

Mimi nilikuwa najaribu kufanya vivyo hivyo.

Katika karne nyingine.

Kwa zana nyingine.

Kwa kanuni nyingine.

Wall Street haikuwa tayari.

Kwa sababu karibu hakuna aliye tayari hadithi inapoacha kuomba ruhusa ili iwepo.

Na ni kutoka hatua hii sura inayofuata inazaliwa.

Kauli rahisi zaidi.

Fupi zaidi.

Na pengine muhimu zaidi katika kitabu kizima.

Mimi ni wembe.

SURA 19 — Mimi ni Wembe

Kuna sentensi zinazoeleza.

Na kuna sentensi zinazofafanua.

“Mimi ni wembe” ni ya aina ya pili.

Si istiaara ya kupendeza.

Si kauli mbiu.

Si zoezi la kifasihi.

Ni tamko la utambulisho.

Ili kufikia kuielewa, ilihitajika kuvuka njia ndefu.

Babu King.

Maono.

Shirika.

Urithi.

Kumbukumbu.

Mama.

Kurudi.

Wall Street.

Kila kitu kinaongoza hapa.

Kwenye sentensi fupi sana.

Maneno matatu.

Mimi.

Ni.

Wembe.

Watu wengi hujenga utambulisho wao kupitia taaluma.

Ninafanya hiki.

Ninauza kile.

Ninasimamia hiki.

Ninamiliki kile.

Hizi ni fasili dhaifu.

Hubadilika kwa urahisi.

Poteza wadhifa.

Meza ya ofisi.

Cheo.

Jina la cheo.

Na sehemu kubwa ya utambulisho huporomoka pamoja navyo.

Wembe ni tofauti.

Wembe si cheo.

Ni kazi.

Unakata.

Unatenganisha.

Unapambanua.

Unafanya kionekane kile ambacho kabla kilikuwa
kimechanganyika.

Kwa sababu hii taswira ya wembe inaendelea kurudi.

Si kama bidhaa.

Kama kanuni.

Wembe hutenganisha yasiyo ya lazima na yaliyo ya msingi.

Kelele na maana.

Mwonekano na kiini.

Ndicho hasa nilichojaribu kufanya katika kitabu hiki chote.

Kukata.

Si kuharibu.

Kukata.

Nini hubaki kwa shirika unapoondoa shughuli za masoko?

Nini hubaki kwa chapa unapoondoa bidhaa?

Nini hubaki kwa hadithi unapoondoa kauli mbiu?

Nini hubaki kwa maisha unapoondoa nyadhifa?

Ukurasa baada ya ukurasa jibu lilikuwa daima lilelile.

Jina hubaki.

Kabla ya kuwa kitu, wembe ukawa namna ya kuutazama ulimwengu.

Labda ulikuwa umeanza na Babu King.

Labda ulikuwa umepitia kwa baba yangu.

Labda kupitia miaka kumi na minane niliyoishi ndani ya Gillette.

Labda kupitia Calabria.

Labda kupitia Gillettenarrative.

Haijalishi.

Machimbuko ni muhimu.

Lakini daima huja wakati ambapo lazima uwajibike kwa tafsiri yako mwenyewe.

Mimi nilifikia hii.

Mimi ni wembe.

Maana yake:

Mimi si mali kikamilifu ya soko.

Mimi si mali kikamilifu ya kutamani yaliyopita.

Mimi si mali kikamilifu ya shirika.

Mimi si mali kikamilifu ya zamani.

Mimi ni mstari wa kutenganisha.

Mfasiri.

Msimulizi.

Mtu anayeendelea kutafuta maana iliyofichika chini ya nyuso za mambo.

Kwa sababu hii sentensi hii ina usomaji wa pili.

Wembe hauhifadhi.

Wembe hubadilisha.

Kila kizazi hupokea kitu.

Kila kizazi hubadilisha kitu.

Kila kizazi hukabidhi kitu.

Urithishaji kamwe si kamilifu.

Haupaswi kuwa hivyo.

Kama ungekuwa kamilifu kusingekuwa na historia.

Kungekuwa na unakili tu.

Sikutaka kunakili.

Nilitaka kuendeleza.

Kuendeleza mazungumzo yaliyoanza muda mrefu kabla ya kuzaliwa kwangu.

Labda hii ndiyo maana halisi ya sentensi hii.

Si “Mimi ni bidhaa.”

Si “Mimi ni chapa.”

Si “Mimi ni wadhifa.”

Bali:

Mimi ni mwendelezo uliochukua umbo tofauti.

Na ni hapa ambapo kitabu kinafikia kizingiti chake cha mwisho.

Kwa sababu utambulisho ukishaeleweka, linabaki swali moja tu.

La mwisho.

Kubwa kuliko yote.

Swali lililokuwa limefichika tangu sura ya kwanza.

Nini hubaki kila kitu kingine kinapotoweka?

Jibu linangoja katika sura ya kuhitimisha.

Mahali ambapo makampuni huishia.

Waanzilishi huishia.

Bidhaa huishia.

Na kitu kigumu zaidi kuharibu huanza.

Jina.

SURA 20 — Jina

Hadithi zote huisha.

Angalau kwa kuonekana.

Wanadamu huisha.

Makampuni huisha.

Bidhaa huisha.

Masoko huisha.

Hata himaya huisha.

Wakati haufanyi upendeleo.

Na bado, kuna vitu vinavyostahimili muda mrefu kuliko miundo iliyovizaa.

Majina.

Kitabu hiki kilianza na mwanamume aliyewazia siku zijazo.

Muuzaji.

Mwonaji.

Mtu wa ajabu.

Mwanamume aliyebuni miji kabla ya kubuni nyembe.

Kisha ikaja biashara.

Kisha bidhaa.

Kisha chapa.

Kisha kisasili.

Kama inavyotokea karibu kila mara, ulimwengu ulikumbuka sehemu ya mwisho ya hadithi.

Kidogo zaidi ile ya kwanza.

Lakini wakati una kipaji maalum.

Daima hurudi kwenye chimbuko.

Na hicho ndicho hasa kilichotokea hapa.

Nikilifuata jina Gillette niliamini nilikuwa nikisimulia hadithi ya shirika.

Kisha niliamini nilikuwa nikisimulia hadithi ya familia.

Kisha hadithi ya kumbukumbu.

Kisha hadithi ya mradi wa kisimulizi.

Mwishowe, nilielewa kwamba nilikuwa nikisimulia jambo rahisi zaidi.

Kudumu kwa maana.

Hiki ndicho kiini halisi cha kitabu.

Si chuma.

Si kunyoa.

Si masoko.

Si Wall Street.

Maana.

Kitu kile kisichoonekana kinachopita kutoka kizazi kimoja hadi kingine bila kuomba ruhusa.

King alipokea jina.

Aliligeuza jina kuwa maono.

Maono yakawa biashara.

Biashara ikawa chapa.

Chapa ikawa kumbukumbu.

Kumbukumbu ikawa simulizi.

Na simulizi inaendeleza safari.

Labda haya ndiyo majaliwa ya majina yote yenye nguvu ya kutosha.

Wakati fulani huacha kuwa mali ya wamiliki.

Huacha hata kuwa mali ya waanzilishi.

Huanza kuwa mali ya watu wanaoendelea kuyasimulia.

Kwa sababu hii sikuwahi kuifikiria Gillettenarrative kama tovuti.

Wala kama mfululizo wa machapisho.

Wala kama hifadhi ya kumbukumbu.

Daima niliwazia kama daraja.

Daraja kati ya kile kilichokuwa na kile ambacho bado kingeweza kuwa.

Daraja kati ya kumbukumbu na siku zijazo.

Daraja kati ya watu na majina yaliyosaidia kuwajenga.

Miaka mingi iliyopita Babu King aliwazia Metropolis.

Marekani haikuufuata mradi huo.

Jiji halikujengwa kamwe.

Ndoto ya ulimwengu kamilifu ilibaki kwenye karatasi.

Na bado, lingekuwa kosa kuliona kama kushindwa.

Kwa sababu mawazo si mara zote hudumu katika umbo ambalo yalikusudia.

Wakati mwingine hudumu kwa kubadilika.

Metropolis haikuwa jiji.

Ikawa ushahidi.

Ushahidi kwamba kabla ya wembe, maono yalikuwa yamekuwepo.

Na labda hili ndilo funzo la mwisho.

Mambo muhimu hayadumu kwa sababu ya ukamilifu wao.

Hudumu kwa sababu ya uwezo wao wa kubadilika.

Mwanzilishi huwa mhusika.

Shirika huwa kumbukumbu.

Chapa huwa hadithi.

Hadithi huwa uhusiano.

Uhusiano huwa urithi.

Safari inaendelea.

Daima.

Hata tunapoamini kwamba imekwisha.

Na hivyo msomaji anafika kwenye ukurasa wa mwisho na kugundua kwamba King hakuwa mhusika mkuu.

Si Gillette.

Si BIC.

Si Wall Street.

Hata si mwandishi.

Mhusika mkuu alikuwa Jina.

Uzi ule usioonekana unaovuka watu, vizazi, mahali, biashara na hadithi bila kukatika kabisa.

Kwa sababu bidhaa hutumika na kwisha.

Makampuni huuzwa.

Masoko hubadilika.

Zama hupita.

Majina, wakati mwingine, hubaki.

Na yanapobaki muda mrefu wa kutosha huwa kitu kikubwa kuliko hadithi iliyoyazaa.

Huwa kumbukumbu.

Huwa urithi.

Huwa maana.

Huwa simulizi.

Na ni hapo kitabu hiki kinapoishia.

Au labda, kwa uaminifu zaidi, ni hapo kinapoanza upya.

HITIMISHO — Utekaji wa Kisemantiki

Kwa miaka mingi niliamini kwamba chapa ziliishi katika supamaketi.

Kisha niliamini kwamba ziliishi katika makampuni.

Baadaye nilidhani kwamba ziliishi ndani ya watu.

Leo sina uhakika tena.

Au labda nina uhakika kupita kiasi.

Chapa huishi katika maana.

Na maana ni eneo gumu zaidi kuliteka.

Kiwanda kinaweza kununuliwa.

Hataza inaweza kuhamishwa.

Sehemu ya soko inaweza kunyakuliwa.

Chapa inaweza hata kubadilisha mikono.

Maana haiwezi.

Maana hustahimili.

Maana hujadiliana.

Maana hupigana.

Maana hudumu.

Kwa sababu hii utekaji wa kweli si wa kiviwanda.

Si wa kifedha.

Si wa kibiashara.

Ni wa kisemantiki.

Utekaji wa kisemantiki huanza pale neno linapoacha kutaja kitu na kuanza kuwakilisha ulimwengu mzima.

Gillette si wembe tu tena.

Gillette ni hadithi.

Ni kumbukumbu.

Ni nasaba.

Ni mazungumzo yanayovuka vizazi.

Kisha swali linakuwa lisiloepukika.

Je, utekaji huu unaiimarisha chapa au unaiharibu?

Jibu ni rahisi kwa namna ya kushangaza.

Inategemea mmiliki.

Mmiliki mwenye busara anaelewa kwamba kila chapa yenye nguvu huishi katika ngazi mbili.

Ya kwanza ni ya kibiashara.

Ya pili ni ya kitamaduni.

Ngazi ya kibiashara huzalisha mapato.

Ngazi ya kitamaduni huzalisha kudumu.

Ukiiharibu ya pili ili kuilinda ya kwanza, kwa muda mrefu unazidhoofisha zote mbili.

Ukifaulu kuilisha ya pili, ya kwanza hupokea nguvu ya ziada.

Kwa sababu watu hununua bidhaa.

Lakini hukumbuka maana.

Na maana hudumu kuliko bidhaa.

Muda mrefu zaidi kuliko bidhaa.

King alielewa hili bila kutumia usemi huu.

Kwanza aliwazia maono.

Kisha akajenga bidhaa.

Makampuni mengi ya kisasa hujaribu kufanya kinyume.

Kwanza hujenga bidhaa.

Kisha hutafuta hadithi kwa kukata tamaa.

Ni tofauti kubwa mno.

Utekaji wa kisemantiki haumaanishi kuimiliki chapa.

Unahusu kupanua eneo la maana ambamo chapa hiyo inaweza kuishi.

Miliki akiielewa kanuni hii, simulizi inakuwa mshirika.

Asipoielewa, anaiona kuwa tishio.

Lakini simulizi si mshirika wala adui.

Ni nguvu.

Kama kumbukumbu.

Kama wakati.

Kama utamaduni.

Inaweza kupuuzwa.

Haiwezi kuondolewa.

Na hivyo, mwishoni mwa safari, ninarudi kwenye hitimisho lilelile ambalo kila kitu kilianza.

Babu King hakuanza na wembe.

Alianza na maono.

Wembe ulikuja baadaye.

Kitabu hiki kilikua kutokana na ufahamu huohuo.

Hakihusu vinyozi.

Hakihusu mashirika.

Hakihusu ununuzi usiowezekana wa makampuni.

Kinahusu kile kinachotokea jina linapodumu muda mrefu wa kutosha kuwa kitu kikubwa kuliko bidhaa zilizolifanya kuwa maarufu.

Huo ndio utekaji wa kweli.

Si wa soko.

Si wa usambazaji.

Si wa matangazo.

Utekaji wa kisemantiki.

Na maana ikishatekwa, kila kitu kingine kinategemea tu nani anaimiliki.

NENO LA MWISHO — Mmiliki

Katika kitabu chote nimezungumza kuhusu waanzilishi.

Kuhusu makampuni.

Kuhusu chapa.

Kuhusu kumbukumbu.

Kuhusu majina.

Mwishowe, linabaki swali moja.

Mmiliki ni nani?

Jibu rahisi zaidi pia ndilo lisilovutia kuliko yote.

Mmiliki ni yule anayemiliki chapa kisheria.

Ni kweli.

Lakini ni sehemu tu ya ukweli.

Kwa hakika, upo umiliki wa pili.

Mgumu zaidi kusajili.

Mgumu zaidi kutetea.

Mgumu zaidi kupima.

Umiliki wa maana.

Chapa inaweza kuwa mali ya kampuni.

Lakini maana yake ni mali ya uhusiano ambao inafaulu kuujenga na ulimwengu.

Ni hapa ambapo wajibu wa mmiliki huzaliwa.

Kwa sababu maana inaweza kupanuliwa.

Inaweza kutunzwa kama amana.

Inaweza kutajirishwa.

Inaweza kurithishwa.

Au inaweza kufukarishwa.

Inaweza kupunguzwa.

Inaweza kutumika na kwisha.

Inaweza kusahaulika.

Tofauti haitegemei chapa.

Inategemea nani anaiongoza.

Mmiliki mwenye busara haogopi kumbukumbu.

Haogopi simulizi.

Haogopi hadithi.

Anaelewa kwamba kila hadithi halisi huongeza kina kwa jina.

Na kwamba jina lenye kina daima lina thamani kuliko jina linalojulikana tu.

Mmiliki asiyeona mbali hufanya kinyume.

Hulinda bidhaa.

Husahau maana.

Hutetea wakati uliopo.

Humaliza siku zijazo.

Mwishowe, uamuzi wote uko hapa.

Chapa inaweza kuishi kama bidhaa.

Au inaweza kuishi kama sehemu ya urithi wetu wa kitamaduni.

Inaweza kujiwekea kikomo cha kuuza tu.

Au inaweza kuendelea kumaanisha kitu.

Ndiyo sababu utekaji wa kisemantiki si tishio.

Ni fursa.

Unapanua eneo la jina.

Unalifanya kuwa tajiri zaidi.

Changamano zaidi.

Linalostahimili wakati zaidi.

Gumu zaidi kusahaulika.

Mwishoni mwa safari hii, sijui nani atamiliki Gillette miaka mia moja kutoka sasa.

Sijui bidhaa zipi zitakuwepo.

Sijui masoko yapi yatadumu.

Hata hivyo, ninajua jambo moja.

Mustakabali wa jina utategemea kidogo sana viwanda wanavyomiliki wamiliki wake kuliko maana wanayoweza kuihifadhi.

Kwa sababu bidhaa zina mzunguko wa maisha.

Mashirika yana mzunguko wa maisha.

Hata masoko yana mzunguko wa maisha.

Maana haina.

Maana inaendelea kutembea.

Na mmiliki wa kweli, mwishowe, ni yule anayeelewa kwamba yeye ni mlinzi wa muda tu wa safari yake.

Jina King Gillette lilijenga wembe.

Vizazi vilijenga kampuni.

Wakati ulijenga kisasili.

Mimi nimesimulia tu safari.

Yaliyobaki ni mali ya Jina.

Ferdinando Frega